Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ 1967 йил 15 июнь, пайшанба ◆ № 138 (13.698). ◆ БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

Жазоир Революцион кенгашининг Раиси ва Министрлар Советининг Раиси Х. Бумиддин юртига жўнаб кетди

Дўстона визит билан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган Жазоир Революцион кенгашининг Раиси ва Министрлар Советининг Раиси Ҳуари Бумиддин 13 июнда юртига жўнаб кетди. Жазоир Халқ Демократик Республикасининг ташқи ишлар министри А. Бутефлика ва Революцион кенгаш аъзоси полковник А. Аббос ҳам у билан бирга жўнаб кетдилар.

Жазоир Халқ Демократик Республикаси ва СССР давлат байроқлари билан безатилган Внуково аэродромида Х. Бумиддинни СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитетининг секретарлари Ю. В. Андропов ва Б. Н. Пономарев, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, СССР мудофаа министри Совет Иттифоқи Маршали А. А. Гречко кузатиб қолдилар. (ТАСС).

ҲУРМАТ ТАХТАСИ

Давлатга пилла топшириш йиллик планини муддатидан илгари бажарганликлари учун қуйидагилар республика «ҲУРМАТ ТАХТАСИ»ГА ёзиладилар:

Ургут районн (район партия комитетининг секретари **С. Нарзуллаев**, район ижроия комитетининг раиси **А. Азимов**, район комсомол комитетининг секретари **С. Насруллаев**, марказий пилла қуритиш пунктининг директори **Н. Пшеничников** ўртоқлар);

Пайариқ райони (район партия комитетининг секретари **А. Мелиев**, район ижроия комитетининг раиси **Б. Тоҳиров**, район комсомол комитетининг секретари **Н. Раҳмонов**, марказий пилла қуритиш пунктининг директори **Т. Шакаров** ўртоқлар);

Еттисой райони (район партия комитетининг секретари **И. Мороз**, район ижроия комитетининг раиси **А. Ёмешев**, район комсомол комитетининг секретари **Б. Исатоев** марказий пилла қуритиш пунктининг директори **М. Юшков** ўртоқлар);

Сирдарё областидаги **Киров райони** (район партия комитетининг секретари **К. Исаков**, район ижроия комитетининг раиси **Р. Мустафина**, район комсомол комитетининг секретари **Т. Тезенбоев**, марказий пилла қуритиш пунктининг директори **Т. Отабоев** ўртоқлар);

Пахтаорол райони (район партия комитетининг секретари **Ж. Алқонов**, район ижроия комитетининг раиси **П. Абуов**, район комсомол комитетининг секретари **С. Нурденов**, марказий пилла қуритиш пунктининг директори **Б. Биржонов** ўртоқлар);

Қўрғонтепа райони (район партия комитетининг секретари **Қ. Авазматов**, район ижроия комитетининг раиси **Т. Тешабоева**, район комсомол комитетининг секретари **Х. Қурбонов**, марказий пилла қуритиш пунктининг директори **Н. Цедовальникова** ўртоқлар);

Ғузор райони (район партия комитетининг секретари **Қ. Маҳмудов**, район ижроия комитетининг раиси **Н. Мақсумов**, район комсомол комитетининг секретари **А. Омонов**, марказий пилла қуритиш пунктининг директори **М. Каримова** ўртоқлар);

Қамаши райони (район партия комитетининг секретари **Р. Эшонқулов**, район ижроия комитетининг раиси **Ш. Раҳимқулов**, район комсомол комитетининг секретари **А. Суюнов**, марказий пилла қуритиш пунктининг директори **Х. Олтинбоев** ўртоқлар);

Косон райони (район партия комитетининг секретари **Ж. Ҳаққулов**, район ижроия комитетининг раиси **Н. Шерқулов**, район комсомол комитетининг секретари **И. Исмоилов**, марказий пилла қуритиш пунктининг директори **С. Қўзибоев** ўртоқлар);

Чироқчи райони (район партия комитетининг секретари **П. Қурбонов**, район ижроия комитетининг раиси **Ш. Долиев**, район комсомол комитетининг секретари **М. Бобоқулов**, марказий пилла қуритиш пунктининг директори **Х. Рўзиев** ўртоқлар);

Шаҳрисабз райони (район партия комитетининг секретари **З. Сирожиддинов**, район ижроия комитетининг раиси **Б. Элбоев**, район комсомол комитетининг секретари **Н. Эшбоев**, марказий пилла қуритиш пунктининг директори **К. Усмонов** ўртоқлар);

Яккабоғ райони (район партия комитетининг секретари **Т. Чориев**, район ижроия комитетининг раиси **Ҳ. Файзиев**, район комсомол комитетининг секретари **Ш. Ҳомидов**, марказий пилла қуритиш пунктининг директори **Ш. Каримов** ўртоқлар);

Шеробод райони (район партия комитетининг секретари **Э. Муҳаммадиев**, район ижроия комитетининг раиси **А. Сариев**, район комсомол комитетининг секретари **Ҳ. Норбоев**, марказий пилла қуритиш пунктининг директори **К. Абдураимов** ўртоқлар);

ҒЎЗА ПАРВАРИШИДА МАСЪУЛИЯТЛИ ДАВР

Пахта етиштириш учун мўлжалланган саноқли кунлар бирин-кетин ўтиб бормоқда. Бу йил чигит экишни оғир обиҳаво шароитида ўтказиб, ғўзанинг дастлабки парваришини тугаллаётган пахтакорларимиз ёзнинг қайноқ палласига етиб келдилар. Деҳқон ҳисобида куни-кеча саратон кирди. Яна бир ойдан кейин асад киради. «Асад — экинингни ясат» деган ҳикматли нақл бор. Экинни ясатиш учун эса, саратон ойи ичида ғўзанинг бўйи-басти етилган, унинг танасида барча ҳосил шохлари яхши ўсиб, қуюқ барг билан қопланган бўлиши керак. Шундагина ғўза асадда гуллар билан безанади, кўсаклардан шода-шода маржон тақади.

Шу ҳисоб билан қараганимизда ҳозир пахта далаларимизда қандай манзарани кўрамиз. Пахтакорларимиз юбилей йилида жонажон Ватанга мўл-кўл «оқ олтин» армуғон этиш учун шавқ-завқ билан, ғурур ва ифтихор билан меҳнат қилар эканлар, пахтачилик йилининг аввалию охирини чамалаб кўрмасликлари мумкин эмас. Деҳқон ҳозиргача нимани қўлга киритдиму, яна нима ишлар қилишим керак, деган фикр билан ўйланади, ижод қилади, тиниб-тинчимайди. Айниқса кўклам оғир келган, ғўзанинг ривожи кўп жойларда кечикаётган бу йилги шароитда ҳар бир соат ва минутни ғанимат билиб иш кўриш, экинни тез ўстириб вояга етказиш энг зарур вазифа бўлиб турибди.

Ҳозир ҳамма жойда ғўзани текис шоналга киритиб олиш учун унинг комплекс парваришини бир-бирига мустаҳкам боғлаб олиб бориш зарур. Бунинг учун вақтнинг сарҳисобини яхши билиш, ҳар бир ишни оби-тобида бажариш талаб қилинади. Ташкилий ишлар пухта йўлга қўйилган, партия ташкилотларининг юбилей йили мўл ҳосили учун курашга раҳбарлиги кучайтирилган жойларда ҳар қандай қийинчиликлар бартараф этилиб, ғўзанинг ривожидаги кечикишнинг ўрни тўлдирилмоқда, мўл ҳосилга мустаҳкам замин яратилмоқда. Масалан, Сурхондарё областининг Сариосиё, Андижон областининг Хўжаобод районларида, Фарғона областининг жуда кўп хўжаликларида, республикамизнинг бошқа область ва районларидаги бир неча колхоз ва совхозларда асосий майдонларга чигит қайта экилган бўлишига қарамай, ғўзалар тез ривожлантириб олинди. Бу ерларда ҳамма куч далага деган шиор янграмоқда, агротехниканинг прогрессив усуллари изчиллик билан қўлланилмоқда.

Республикамиз бу йил мамлакатга 4 миллион тонна пахта беради. Бу улкан хирмон Октябрнинг шонли 50 йиллиги кунигача тикланади. Яна, бу йил 1,5 миллион тонна пахта «зангори кема»лар бункеридан тўкилади. Пахтакорларимизнинг бу эзгу-ниятлари амалга ошишига, партия ва ҳукумат олдида, эл-юрт олдида берган ваъдаларини албатта бажаришларига ҳеч шубҳа йўқ. Куч ва техника етарли. Илғор фан кўрсатмаларига, нодир тажрибаларга эгамиз. Аммо гап ана шу катта имкониятлардан тўла-тўкис фойдаланишда қолган. Афсуски, баъзи жойларда дала ишлари моромида олиб борилмаяпти, ёмон оби-ҳаво оқибатларини тезроқ тугатиш учун етарли жонбозлик қилинмаяпти.

Ғўза парваришининг ҳамма циклларини қисқа муддатларда ўтказиш ва шу орқали экинни тез ривожлантириш муҳим шарт бўлган бу йилги шароитда республикамизда 10 июнгача ҳам ягана тугалланмаганлигини нормал ҳол деб бўладими? Шу муддатгача фақат битта областда — Фарғонадагина ягана тамомланган. Қорақалпоғистон АССРда 43 процент майдондаги ёки 60 минг гектардан ортиқ ердаги ғўза ягана қилинмай турибди. Бошқа ишлар ҳам кўнгилдагидек эмас. Биринчи культивация ҳалигача чўзилиб келади. Республикада қатор орасига бир марта ҳам культиватор кирмаган 40 минг гектардан ортиқ ғўза бор. Суғориш ишлари ночор аҳволда.

Бутун мамлакатимиз ярим асрлик ўсиш йўлига якун ясамоқда. Республикамиз пахтакорларининг юбилей йилини муносиб нишонлаш соҳасидаги энг асосий ва жанговар вазифаси ҳар қачонгидан ҳам мўл ҳосил етиштиришдир. Шу мақсад йўлида куйиб-пишиш, ғайрат-матонат билан меҳнат қилиш пайти ҳозир. Пахтакор шу кунларда нимаики қилиши зарур бўлса, уни бир зум бўлса ҳам кечиктирмаслиги керак. Аввало, яганани тезда тугаллаб, далани бегона ўтдан бутунлай тозалаб, ғўзанинг равон ўсишига қулай имконият яратиш шарт. Чопиқ тракторлари тўхтовсиз ишласин, бирор туп ғўза вақтида сув ичмай, озиқлантирилмай қолмасин. Ҳадеб оби-ҳавони рўкач қилавериш марднинг иши эмас. Ахир, пахтачилик учун қулай оби-ҳаво шароити бўлган бирор йилни ким хотирлайди. Яхши экинни ҳамма деҳқон ҳам янада яхшироқ қила олади. Пахтакорларимизнинг миришкорлиги, билимдонлиги ёмон ишларни тузатиш, паст ғўзаларни юқори ғўзаларга айлантириш билан ўз ифодасини топиши керак. Биз шундай ишлаб мўл ҳосил етиштирайликки, улуғ Октябрь байрами олдида ҳамма хўжалик она-Ватанга ғалаба рапорти берадиган бўлсин.

Мўл ҳосил етиштиришнинг ҳам, уни эрта етилтириб, барвақт йиғиштириб олишнинг ҳам энг муҳим омили механизациядир. Ғўза парваришида механизацияга зўр берайлик. Дала гвардиячиларининг жанговарлик руҳини, меҳнат фаолиятини тўхтовсиз кўтарайлик. Сувчи — механизаторнинг яқин йўлдоши. Механизатор ишининг самараси сувчига боғлиқ. Хўжаликларнинг раҳбарлари, партия, совет ташкилотлари мўл ҳосил учун курашнинг бу икки баҳодирини ғамхўрлик билан қуршаб олишлари, уларга ҳар тарафлама яхши шароит яратиб беришлари керак.

Ғўзаларни ҳамма ерда машина теримига мослаб ўстириш доим диққат-марказида турадиган вазифадир. Ҳар бир хўжаликда бу йил асосий майдонлардаги пахтани машинада теришни кўзлаб иш тутиш, ғўза парваришини шунга мослаб олиб бориш, техникани ҳозирданоқ тайёрлаш, механик-ҳайдовчиларни кўплаб ўқитиш ва малакасини ошириш масалаларига партия ташкилотлари эътиборни кучайтиришлари лозим.

Пахтакор, мўл ҳосил учун жанговар курашга! Ғўза парваришини кескин равишда кучайтирайлик! Юбилей йилида совет пахтачилигининг шон-шуҳратини янада юқори кўтарайлик!

Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги шарафига

ЮБИЛЕЙ ВАХТАСИДА

НАВОИЙ химия комбинати Бухоро области саноати корхоналари орасида биринчи бўлиб беш кунлик иш ҳафтасига ўтди.

Беш кунлик иш ҳафтасига ўтишдан олдин катта тайёргарлик ишлари кўрилди. Ишчилар ва инженер-техник ходимларнинг асосий қисми шанба ва якшанба куни дам оладилар. Ремонтчилар эса бошқа кунлари дам оладилар. Бу эса, химия гиганти ускуналарини ўз вақтида ремонт қилишни таъминлайди.

Янгича ишлашнинг биринчи кунлари барча бригадалар, участкалар ва цехлар давлат топшириқларини ҳам, юбилей йилида зиммага олинган мажбуриятларни ҳам муваффақиятли бажараётганлигини кўрсатди.

* * *

САМАРҚАНДДАГИ энг баланд бино — 11 қаватли «Интурист» меҳмонхонаси қад кўтарадиган майдончага сўнгги қозиқлар қоқилмоқда. Меҳмонхона 368 темир-бетон қозиқ устига қурилади. Махсус машина бу қозиқларни 18 метр чуқурликка қоқиб қўяди. Сўнгра қозиқлар металл чивиқлар билан бир-бирига бириктилади. Қозиқлар устига таянч плиталари ётқизилади. Республикада қозиқлар устига қурилаётган биринчи баланд бинонинг пойдевори ана шундай бўлади.

Меҳмонхонада 320 та қулай ва шинам номер бўлади. Зарур бўлиб қолганда меҳмонхона 500 гача меҳмонни қабул қила олади.

* * *

НАМАНГАНДАГИ йирик панелли уйсозлик комбинати эллик минг сўм даромад олди. Бу эса, бутун бир йилги планга тенг. Завод тежаш резервларидан фойдаланиш туфайли шундай муваффақиятга эришди. Илгари инерт материаллар узоқдан ташиб келтирилар эди. Эндиликда корхона ўзининг Бешкапа қишлоғи яқинида жойлашган карьерига эга. Шу туфайли инерт материалларнинг ҳар бир кубометридан бир сўм тежаб қолинади.

Заводда технология ускуналаридан фойдаланиш яхшиланди, электроэнергия сарфлаш камайтирилди. Энергетикларнинг куч-ғайрати билан энергияни кўп талаб қиладиган моторларнинг бир қисми алмаштирилди, қувватни пасайтирувчи трансформаторларнинг миқдори камайтирилди. Коллектив Совет ҳокимиятининг юбилейига корхона ишга туширилгандан бери юзинчи уйни йиғиш учун панеллар тайёрлашга қарор қилди.

Тошкентдаги 2-пойафзал фабрикаси тикиб чиқарган оёқ кийимларини сотиб олмаган кишилар кам топилса керак. Бу ерда халқимизга пишиқ ва хушбичим пойафзал моллари етказиб бераётган, ҳалол меҳнати билан эл ҳурматига сазовор бўлган кишилар кўп. Сиз суратда (чапда) кўриб турган йигит ҳам фабриканинг ишлаб чиқариш илғорларидан бири. У фабрикада қарийб йигирма йилдан бери ишлаб келмоқда. Хайрулла Тўлаганов Меҳнат Қизил Байроқ орденининг кавалери.

И. Глауберзон фотоси.

◆

Коммунист ўртоқ А. Раҳмонов бошлиқ бригада Балиқчи районидаги Ленин номли колхознинг энг йирик ва юқори ҳосилли бригадаларидан биридир. Бригада юбилей йилида барча майдоннинг ҳар гектаридан камида 35 центнердан ҳосил кўтармоқчи. (Ўнгдаги) суратда: бригада механизатори Абдулла Дарвишев ғўза қатор ораларини кўндалангига культивация қиляпти. Олдинда эса бригада бошлиғи Абдусаттор Раҳмонов.

С. Безносов фотоси.

РАСМИЙ ХАБАРЛАР

Чернигов областига Ленин ордени

Украина ССРнинг Чернигов области меҳнаткашлари партизанлар ҳаракатида актив қатнашганликлари, Улуғ Ватан уруши даврида немис-фашист босқинчиларига қарши курашда мардлик ва жасорат кўрсатганликлари учун ҳамда халқ хўжалигини ривожлантиришда эришган муваффақиятлари учун бу областни СССР Олий Совети Президиуми Ленин ордени билан мукофотлади. (ТАСС).

Газетага мукофот

«Курская правда» область газетаси Курск области меҳнаткашларини коммунистик руҳда тарбиялаш, уларни хўжалик ва маданий қурилиш вазифаларини бажаришга сафарбар этиш борасида қилган самарали ишлари учун ва газетанинг биринчи сони чиққан куннинг 50 йиллиги муносабати билан шу газета СССР Олий Совети Президиумининг Фармонига биноан Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотланди.

Пенза областига—Ленин ордени

Пенза области меҳнаткашларининг саноатни, қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда ва маданий қурилишда эришган муваффақиятлари учун СССР Олий Совети Президиуми шу областни Ленин ордени билан мукофотлади. (ТАСС).

«Туркистон» теплоходи Владивостокка қайтиб келди

ВЛАДИВОСТОК, 14 июнь. (ТАСС). «Туркистон» теплоходи Вьетнамнинг Камфа портидан бугун Золотое рог кўрфазига қайтиб келди. Теплоход Камфа портида американлик қароқчилар ҳужумига дучор бўлган эди.

«Космос-165» парвозда

12 июнда СССРда Ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос-165» учирилди.

ЯШИЛ КВАДРАТЛАР

Далалар файзига файз қўшилди. Кунлар исиб кетиши билан ғўзалар қаддини ростлаб олиб, бепоён далалар кўксини безаб ташлади. Навоий районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхози пахтакорлари ҳам катта қийинчиликларни енгиб ўтдилар, баъзи пайкалларга қайтадан уруғ қададилар. Чигитни қийғос ундириб олиб, ғўза парваришини қизитиб юбордилар.

Яқинда колхоз далаларини айландик. Ҳамма жойда, барча пайкалларда яшил квадратлар яшнаб ётибди. Ҳамма бригадаларда иш қизғин. Трактор культиваторларининг овози тинмайди. Сувчилар кечани-кеча, кундузни-кундуз демай ҳар туп ғўзага об-ҳаёт бахшида этишяпти. Одамлар ғўза тупларининг бўғзини бўшатиб, қалб қўри билан парвариш қилишяпти.

— Юбилей йилида 1100 гектар майдоннинг ҳар гектаридан пландаги 28 центнер ўрнига 30 центнердан «оқ олтин» етиштирамиз!

Колхоз пахтакорларининг аҳди-паймони худди шундай. Лекин бу марра ўз-ўзидан қўлга киритилмаслигини одамлар яхши билишади. Шунинг учун ҳам улар июнь ойини ғўза парваришида энг масъулиятли ва долзарб давр деб эълон қилдилар. Ғўза парваришига қўшимча ишчи кучи ва техника ажратилди. Минерал ҳамда маҳаллий ўғитлардан ҳар бир картанинг хусусияти ҳисобга олинган ҳолда фойдаланилмоқда. Бу ҳақда колхоз раиси Иноят ака Нуров бундай деди:

— Ғўза қатор ораларини иккинчи культивациядан чиқариш тугалланай деб қолди. Культивация билан айни вақтда ғўзалар озиқлантириляпти.

Пахтакорлар ҳар гектар майдонда 95-100 минг туп кўчат бўлишига эришдилар. Вақтида суғорилиб, культивация қилинаётган ва озиқлантирилаётган ғўзалар қулф уриб ўсмоқда.

А. РАҲИМОВ,
В. КОПИТОВА.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Партия ва совет органларида узоқ йиллар самарали ишлаганлиги учун ҳамда туғилган кунига 50 йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг фармонига мувофиқ, Сурхондарё область Совети ижроия комитетининг раиси Мансур **Умаров** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

ОРДЕНЛИ ХЎЖАЛИКЛАР

Ёрқин йўлдан

Ғ. БОБОЁРОВ,
Шаҳрисабз районидаги Ленин номли колхоз раиси, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати.

Биз яшаб турган, Завқ-шавқ билан ишлаётган Тўдамайдон қишлоғи 1930 йил баҳоригача вақф ерлари бўлиб келган. Илгари чоракорлар етиштирилган ҳосилнинг тўртдан бир қисмини олиш шарти билан ишлаганлар. Қўлларига теккан ўша нимчи ҳосилнинг ҳам бир қисмини солиқларга тўлаб, ўзлари бир амаллаб кун кечирар эдилар.

1930 йили 30 хўжалик бирлашиб, ҳозирги забардаст колхозимиз заминини — дастлабки қишлоқ хўжалик артелини тузишган. Бизда 1934 йилги маълумот сақланган. Ўша йили хўжаликнинг 12 жуфт хўкизи, 60 бош оти бўлган. Бу билан экинлардан юқори ҳосил етиштириб бўлмасди. Ҳа, деҳқончилик маданиятининг пастлиги, қишлоқ хўжалик техникасининг озлиги ва ишбилармон, малакали кадрлар етишмаслиги туфайли шундай эди.

Партия ва ҳукуматимизнинг қишлоқ хўжалигини кадрлар билан мустаҳкамлаш, қишлоқ хўжалиги машиналари турини кўпайтириш, агротехникани ривожлантириш юзасидан кўрган чора-тадбирлари ҳамда катта моддий ёрдами натижасида кўп қатори бизнинг колхоз ҳам сўнги 10 йил мобайнида сезиларли даражада ривожланди, равнақ топди. Буни 1961 ва 1966 йилларнинг қиёсидан ҳам яққол сезиш мумкин.

1961 йили колхоз 3373 тонна пахта сотган. 15,5 тонна пилла, 83 тонна гўшт, 199 тонна сут, 105 тонна ғалла етиштирган эди. 1966 йили эса 1543 гектар пахта майдонидан 5608 тонна «оқ олтин» ундириб олдик. Пахта ҳосилдорлиги 1961 йили 24,10 центнер, 1964 йили 29,36 центнер бўлган бўлса, бултур 36,3 центнерга етди. Ўтган йили 1961 йилдагига нисбатан 6,2 тонна кўп пилла, 51 тонна дон, 72 тонна сут етиштирдик. Бундан олти йил муқаддам бир оддий колхозчи ўрта ҳисобда иш кунига 2 сўм 36 тийиндан, тракторчи 2 сўм 80 тийиндан ҳақ олган бўлса, бултур оддий колхозчи 5 сўм 46 тийин, механизатор эса 9 сўм 50 тийиндан пул олди.

Бир ўғли ва икки қизи колхозда ишлайдиган пенсионер Исмоил Бобоев оиласи бир йилда 5865 сўм, 4 киши ишлайдиган механизатор Раҳмат Шукуров оиласи 6485 сўм даромад қилди. Колхознинг умумий даромади 1961 йилдаги 1 миллион 458 минг сўмдан бултур 2 миллион 728 минг сўмга ўтди ёки салкам 2 ҳисса кўпайди.

Экин майдони айтарли кенгаймаган ҳолда шундай кескин юксалишга эришилгани учун артелимиз яқинда СССР Олий Совети Президиуми томонидан Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотланди. Колхозчиларимиз ишига берилган бу юксак баҳо ҳаммамизни ғоят шодлантириб юборди. Улуғ тўй-юбилей йили арафасида бизларни шунчалик шод этган партия ва ҳукуматимизга деҳқонларимиз чин қалбдан ташаккур ва миннатдорчилик изҳор этмоқдалар. Деҳқоннинг кайфи чоғ, рўзғори бут бўлса, унинг ғайрат-шижоати ҳам, жамоат ишига меҳр-муҳаббати ҳам ўзгача бўлади.

Қолоқ хўжаликнинг йирик, юқори ҳосилли, ҳар томонлама равнақ топган ва юксалишнинг ёрқин йўлидан илдам илгарилаб бораётган колхозга, область ва республикага танилган колхозга айланиши учун кўп меҳнати сингган Хуррам Маматқулов, Жалил Тўраев, Йўлдош Таниқулов, Элмурод Эшмуродов, Ҳайит Маҳмудовлар сингари кекса коммунист ва тажрибакор бригадирларимиз, звено бошлиқлари, тракторчиларимиз обрў-иззат қўраётганликларидан шод, миннатдор бўлиб, бир ғайратларига ўн ғайрат қўшиб ишламоқдалар. Давлатимизнинг 50 йиллик тўйига арзигулик совға тайёрлаш учун курашнинг актив ҳаракатчилари ҳам шулар бўляпти.

Колхоз партия ташкилоти ва правлениеси Улуғ Октябрнинг шонли юбилейини муносиб кутиб олиш юзасидан бирқанча тадбирлар белгилади. Бу тадбирларимиз кўпчиликка манзур ва ибратли бўлган экан, область партия комитетининг бюроси бошқа колхоз, совхозлар учун намуна сифатида оммалаштирди. Белгилаган тадбирларимиз асосан юбилей тантаналаригача давлатга 5852 тонна ёки белгиланганидан 1232 тонна кўп пахта, 270 тонна сут, 70 тонна гўшт ва бултургидан анча кўп сабзавот, узум, ҳўл мева сотишни таъминлашга қаратилган.

Олинган юксак мажбуриятни бажариш учун кураш қизитиб юборилган. Чигитни барвақт экиб, мўлжалдагича ниҳол олдик ва ғўза қатор ораларини икки марта ишладик. Асосий озиқлантириш шу ой охиригача тугалланади. Ғўзамизнинг аҳволи чакки эмас. Ҳар бир туп кўчат алоҳида меҳр ва эътибор билан парвариш қилиняпти.

Йиллик гўшт сотиш, пилла тайёрлаш ва 8 ойлик сут топшириш планлари муваффақиятли бажарилди.

Капитал қурилиши, суғориш тармоқларини кенгайтириш ва созлаш, қишлоқларни ободонлаштириш соҳасида ҳам ишлар яхши боряпти. Бу йилнинг ўзида 12 километр узунликда канал қазиб, унга бетон ётқиздик. Колхозчиларга 20 та янги уй, 150 ўринли болалар боғчаси, новвойхона, маданият саройи қуриляпти. Юбилейгача битказамиз. Қишлоқларда 10 чойхона, марказда 100 номерли телефон-автомат станцияси, водопровод қурилиши бошлаб юборилди. Турли спорт иншоотлари бўлган колхоз стадиони, маданият ва истироҳат боғи ҳам байрамгача битказилади.

Улуғ Ленин номи билан аталган колхозимизни тағин ҳам кўркам, иқтисодий бақувват, турмуш маданияти юқори даражада бўлган хўжаликка айлантиришга астойдил киришганмиз.

ВАФОДОР

ЛАВҲА

У висол онларини зориқиб, интизор кутар эди. Бирга кечган ширин дамларни тез-тез эсларди. Ерининг:

— Азизим, умрбод бирга яшаймиз, сизни хеч қачон хафа қилмайман, — деган ҳаяжонли сўзлари қулоқлари остида жаранглар, ди.

Ўтган воқеалар Муборак опанинг кўзи олдидан кечагидек бирма-бир ўта бошлади.

...1941 йил кўплар қатори Солиҳ Бобожонов ҳам Ватан ҳимоясига отланди. Муборак умр йўлдошининг ой бориб, омон қайтишини тилади. Солиҳ уч фарзандини бағрига босиб қайта-қайта ўпди. Эндигина етти ёшга тўлган Музаффар адасининг бўйнидан маҳкам қучоқлаб: «Адажон, тез келасизми?» деди. Бошга тушаётган жудоликка ақли етмаётган уч ёшли Ойдин эса, «Ада, менга кўп оқ олиб келинг, хўпми?» деди.

Солиҳ ака тушган поезд станциядан аста жилди. Муборак опа жигаргўшаларини қучоғига олиб, унинг орқасидан қараб қолди.

Кунлар, ҳафталар ва ойлар бирбирини қувиб ўта бошлади. Меҳнаткаш аёл турмушдаги барча қийинчиликларни енгиб, азиз фарзандларини оқ ювиб, оқ таради. Қанчадан-қанча кечаларни бедор ўтказар, деярли ҳар куни, Солиҳ акага қалб ҳарорати битилган мактублар йўллар, совға-саломлар юборарди. Бу мард жангчига мадад, айрилиқ дардига малҳам бўлар эди. «Азизим Муборак! — дерди ҳар гал хатида Солиҳ. — Мен соғ-саломатман. Сизга ушбу хатни ёзишимга сабаб, бир-биримизни мустаҳкам боғлаган муҳаббат мевалари, юрагимдаги чин севги тўлқинларидир. Азизим, айрилиқ илгарилари ҳам бошимиздан ўтган эди. Бошимга оғир кулфатлар тушган кезларда ҳам менга узоқдан мадад қўлини чўзиб, дардимга дармон, ташвишимга шерик бўлган сиз эдингиз. Ҳозир ҳам шундай. Сиз йўллаган хатлар — менга қанот.

Яқин кунларда ғалаба билан дийдор кўришиш умидида сизни ва болаларни соғинган: Солиҳингиз.

Венгрия. 10. 11. 44».

...Совет қўшинлари Венгрия тупроғини немис-фашист газандаларидан тозалаш учун шиддатли жанглар олиб борарди. Ҳар қарич ер учун жон олиб, жон берилаётган, ғалаба соатлари яқинлашиб қолаётган дамлар. Венгриянинг Онод қишлоғи учун бўлган жанг шиддатли тус олди. Лейтенант Солиҳ Бобожонов ана шу жангда халқлар озодлиги йўлида қурбон бўлди.

1945 йилнинг 5 январида Муборак опа шу ҳақда қора хат олди. Унда қуйидаги сўзлар битилган эди:

«Сизнинг эрингиз лейтенант Солиҳ Бобожонов социалистик Ватан учун бўлган жангда ҳарбий қасамёдга содиқ ҳолда, мардлик ва жасорат кўрсатиб, 1944 йил 1 декабрда ҳалок бўлди. Унинг жасади Венгриянинг Соболье районидаги Онод қишлоғига жойлашган дивизия қабристонига кўмилди...»

Муборак опа 26 ёшида бева қолди.

Еш умрингизни бекорга ўтказманг, бола-чақа ўз йўлига, деганлар ҳам бўлди.

Вафодорнинг қалбига икки ёр сиғармиди. У юраги буюрганини қилди. Ўз севгисига содиқ қолди. Азиз ёрининг хотирасини ҳамон қалбида ардоқлаб келмоқда. Муборак опага севимли ёрининг муҳаббат тўла дил сўзлари битилган мактублари энг қимматли ёдгорлик бўлиб қолди. Бўш вақтларида уларни қайта-қайта ўқийди. Худди Солиҳ ака билан гаплашгандай бўлади.

Солиҳ ака ўз фарзандларининг ўқимишли, одобли бўлишини орзу қиларди. Унинг бу орзулари рўёбга чиқди.

Катта ўғли Музаффар 1959 йилда Тошкент Медицина институтини муваффақиятли битирди, ҳозир у ушбу институтнинг фармакология кафедрасида ассистент бўлиб ишлаётир. Яқин кунларда Музаффар Бобожонов кандидатлик диссертациясини ёқлайди. Ойдин акаси изидан бориб, Тошкент Медицина институтига ўқишга кирди. У ҳозир 22-болалар поликлиникасида ҳаётимиз гуллари — жажжи фарзандларимизнинг саломатлигини сақлаш йўлида меҳнат қилмоқда. Ширин эса отаси урушга кетаётганида эндигина йўлга кираётган қизалоқ эди. У 1965 йилда Тошкент политехника институтининг геология факультетини тамомлади. Ҳозир Тошкент сейсмик партиясида инженер-геофизик бўлиб ишламоқда. Уруш туфайли ота дийдорини кўролмаган Бахтиёр эса моҳир слесарь.

Муборак Комилова ўз бахтини меҳнатда топган бахтиёр аёлларимиздан. У қарийб 25 йилдан буён Тошкентдаги 2-модалар ательесида бичиқчи бўлиб ишлаётир. Ўзининг меҳнатсеварлиги, чаққонлиги, ширин сухандлиги билан коллективда катта обрў қозонган. Қўли гул тикувчи тиккан бежирим, ихчам кийимлар буюртмачиларга манзур бўлмоқда. Агар сиз ательенинг «Таклиф ва мулоҳазалар» дафтарчасини варақлагудек бўлсангиз М. Комилова номига ёзилган кўпгина илиқ сўзларни ўқийсиз:

«Дидимга мос, хушбичим кийимлар тикиб берганн учун Муборак Комиловага ташаккур билдираман. Қ. Юсупова».

Моҳир бичиқчи кўплаб кийим фасонларини ижод қилган. Ўзбекча гофрэ кўйлакнинг ижодкори ҳам Муборак опа. У бунинг учун республика Министрлар Совети ҳузуридаги аҳолига маиший хизмат кўрсатиш Бош бошқармасининг биринчи даражали дипломини олишга муваффақ бўлган. У ҳар йили кийимларнинг энг яхши фасонлари учун республикамизда ўтказилаётган конкурсларда фаол қатнашади. Ўтган йили конкурсда қатнашиб, яна учинчи даражали диплом олди. Бундан ташқари кўплаб фахрий ёрлиқлар билан мукофотланган.

Бу йил Муборак опа катта орзусига эришди. У Венгрияга бориб, Солиҳ ака жанг қилган ерларни ўз кўзи билан кўрди.

Яқинда биз Муборак опа Комилова билан учрашдик. Саёҳат вақтида олган таассуротларини сўзлаб беришини илтимос қилдик.

— Бизни жуда яхши кутиб олишди, — деб ҳикоя қилади, — Муборак опа, — Будапешт шаҳар Совети ва Совет Иттифоқининг Венгриядаги элчихонасида Улуғ Ватан уруши жанг майдонларида ҳалок бўлган Совет жангчиларининг рўйхати бор экан. Унда менинг умр йўлдошим Солиҳ Бобожоновнинг номи, қаерда дафн этилганлиги қайд этилган.

Совет — Венгер дўстлиги жамиятининг ходими С. Покранд ҳамроҳлигида Муборак опа Онод қишлоғига борди. Бу қишлоқда биродарлик қабристони бор. Дарвозадан киришингиз билан рўпарадаги улкан мармар ёдгорлик кўзга ташланади. Муборак опа қабристонга кириб борар экан, кўз ёшларини тия олмади. Севги, садоқат ва вафо рамзи бўлган анвойи гуллардан тузган бир қучоқ гулдастасини оҳистагина қабр устига қўйди. Севимли ёридан жудо қилган урушни лаънатлади.

— Мен унинг ўлимига ишонмасдим. У ҳамон кўз ўнгимда тирикдек. Лекин унинг қони бекорга тўкилмаган. Венгер халқи халоскор Совет жангчилари хотирасини аъзозлашини ҳис этдим.

Ҳа, Солиҳ Бобожонов тирик. У фарзандларининг, вафодор ёрининг қалбида, уларнинг бугунги ишларида яшамоқда. Социализм қураётган, озод, бахтиёр, фаровон ҳаёт кечираётган венгер халқининг хотирасидан ўчмайди. Халқлар озодлиги, бахт-саодати ва осойишталиги йўлида жон фидо қилганлар хотираси асрлар оша мангу яшайди.

Машҳура МИРЗАМУҲАМЕДОВА.

ЮКСАК МУКОФОТ

Луганск области меҳнаткашларини коммунистик руҳда тарбиялаш, уларни хўжалик ва маданий қурилиш вазифаларини бажаришга сафарбар этиш соҳасидаги самарали ишлари учун ва биринчи сони босилиб чиққан куннинг 50 йиллиги муносабати билан СССР Олий Совети Президиуми область газетаси — «Луганская правда»ни Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотлади.

(ТАСС).

САНЪАТКОР ҲАҚИДА

ЭЛ ЭЪЗОЗЛАГАН АРТИСТ

Обид Ҳасанов! Бу ном бизга ажойиб инсон, дилкаш санъаткор, республикада хизмат кўрсатган артист сифатида яхши таниш.

Обид аканинг ҳаёт йўлига бир назар ташласак, унинг фаолияти республикамиз театр санъати тарихи билан чамбарчас боғлиқлигини кўрамиз. Обид Ҳасанов жуда ёшлигидан санъатга ихлос қўйди. У Қўқонда ўқиб юрган кезларида мактаб қучоғидаги ҳаваскорлик тўгарагига қатнашди. Ўша йиллари Қўқонда Ҳамза Ҳакимзода бошчилигидаги драм труппа томошалар кўрсатар эди. Обид ака томоша бўладиган жойга тез-тез бориб турар, спектаклларни битта ҳам қолдирмай томоша қилар, айниқса артистлар ижросига маҳлиё бўлиб қоларди. Ана шу йиллари Обид акада саҳнага чиқиш, артист бўлиш ҳаваси уйғонади. Еш йигитчанинг соатлаб театр атрофидан кетмай қолганини кўрган Ҳамза бир куни уни ёнига чақирди. Ундаги артистликка ҳавасни билганидан кейин ўз труппасига қабул қилади. Бу воқеа 1921 йилнинг бошларида бўлган эди. Обид Ҳасанов дастлаб концертларда, спектаклларнинг оммавий саҳналарида қатнашиб юради. Бир куни Ҳамза унга «Фарғона фожиаси» спектаклидаги босмачи йигит ролини ўйнашни топширади. Ўз орзуси амалга ошаётганидан беҳад шод бўлган Обиджон бу ролни иштиёқ билан ижро этиб, олқишларга сазовор бўлди. Мана шу роль унинг тақдирини саҳна билан чамбарчас боғлайди.

1922—1923 йилларда Қўқонда драм труппа заминида мустақил театр ташкил этилди. Бу ҳозирги Ҳамза номли театр эди. Обид Ҳасанов энди янги ғайрат, янги куч билан ишга киришиб кетади. Бирин-кетин турли роллар ижро этиб, театр ижодий коллективи ҳамда томошабинлар ўртасида обрў-эътибор қозонади.

1925 йили у Самарқанд давлат театрига ўтади. У билан бирга Ҳамза ва Обид Жалиловлар ҳам бор эди. Обид ака бу ижодий коллективда 1931 йилгача ишлади, ўз талант ва маҳоратини намойиш этиб, қатор ролларни ижро этди. У «Зўраки табиб»да хизматчи, «Ҳалима»да Неъмат, «Фарҳод ва Ширин»да Хисров, «Икки коммунист»да босмачи йигит каби ролларни маҳорат билан бажариб, томошабинлар таҳсинига сазовор бўлди.

1931 йил. Театр Москвага гастролга боради. Обид ака бошқа саҳнадош дўстлари қаторида у ерда атоқли рус санъаткорлари билан учрашади, суҳбатлашади, театр санъатига оид янгиликлар билан танишади.

Москва сафаридан қайтгандан сўнг 1931—1945 йилларда Обид Ҳасанов Тошкентдаги Ҳамза номли академик драма театрида ишлайди. Бу ажойиб коллективда у машҳур ўзбек саҳна усталари Маннон Уйғур, Аброр Ҳидоятов, Етим Бобожонов, Миршоҳид Мироқилов, Сайфи Олимов, Обид Жалилов, Мария Кузнецова, Сора Эшонтўраева, Лутфулла Назруллаевлар билан бирга бўлади. Саҳнага қўйилган деярли ҳамма спектаклларда қатнашиб, ранг-баранг образлар яратади. Жумладан, Обид ака «Уйғониш»да генерал, «Аваз»да кўр Комилбой, «Момақалдироқ»да бой, «Маликаи Турондот»да донишманд, «Ҳамза»да Карим қори, «Олеко Дундич»да генерал, «Кўзибулоқ қишлоғида» король, «Ревизор»да Земляника, «Тошкент халқа ичида»да бой, «Арслон»да бек, «Бой ила хизматчи»да қози, «Аршин мол олон»да бек, «Бағоват»да Петров каби бири-биридан тубдан фарқ қилувчи ролларни маҳорат билан олиб чиқди.

1945 йили О. Ҳасанов Ҳамза номидаги Қўқон шаҳар театрига ижодий командировка қилинади. Бу ерда у етакчи артист сифатида ҳам бош ролларни ижро этди, ҳам ўз маҳоратини сафдош—саҳнадошларига ўргатди. Театрнинг ижодий юксалишида маълум даражада ўз ҳиссасини қўшди.

1958 йили Обид Ҳасанов яна ўз қадрдон коллективи — Тошкентдаги Ҳамза номли академик драма театрига қайтади. Бир қатор спектаклларда хилма-хил, эсда қоладиган ролларни ижро этади.

Обид Ҳасанов фақат саҳнада эмас, балки кино экранларида ҳам қатор унутилмас образлар яратди. «Ўзбекфильм» студияси суратга олган «Тоҳир ва Зуҳра» фильмидаги бой, «Насриддин саргузаштлари»даги туякаш, «Фурқат»даги шоир тарафдорларидан бири, «Ҳамза»даги баққол ва қаландар каби у яратган образлар кино мухлислари томонидан илиқ кутиб олинди. Обид ака радио ва телевидение орқали бериб келинаётган постановкаларда ҳам иштирок этиб келмоқда. Севимли артистимизнинг овозини бир қатор ўзбек тилига дубляж қилинган фильмларда ҳам эшитиш мумкин.

Моҳир санъаткор Обид Ҳасанов эл ҳурматини қозона олган актёрдир. Унинг кўпйиллик самарали хизматлари зое кетмади. Обид ака «Республикада хизмат кўрсатган артист» унвонига сазовор бўлган. Севимли санъаткоримиз ҳозир 65 ёшда. У шахсий пенсионер. Лекин шунга қарамай, у ҳали тетик. Обид ака ҳали ҳам «саҳнадан пастга» тушгани йўқ. У ҳамон томошабинларимизни хушнуд этиб келмоқда.

Биз ажойиб санъаткор Обид Ҳасановга қутлуғ юбилей йилида сиҳат-саломатлик ва янги ижодий муваффақиятлар тилаймиз.

А. ЮСУПОВ.

Тажриба, ташаббус

ТОЛАНИНГ ЧИҚИТИ БЎЛМАСИН

«ОВП», «3-ОВП» маркали тола тозалагич ва «ОХБ-10» барабанли пахта тозалаш машиналарини заводларда жорий қилиниши билан пахта толаси чиқиндилари миқдори чигитли пахтанинг умумий вазнига нисбатан 0,9—1,3 процентни ташкил этади.

1966 йили СССРда олинган умумий пахта ҳосилини тозалаганда, 56-57 минг тонна толали чиқинди ҳосил бўлади. Бу чиқиндидан тахминан 8,0-10,0 минг тонна тола ажратиб олиш мумкин. Ажратиб олинган, йигиришга яроқли толанинг қиймати йилига 3,0-3,5 миллион сўмни ташкил этади.

Ўзбекистонда 1966 йили 4 миллион 85 минг тоннадан зиёдроқ пахта тайёрланди. Шунча пахтани тозалаганда 40-45 минг тонна толали чиқинди ҳосил бўлиб, ундан йигиришга яроқли 6-7 минг тонна тола ажратиб олиш мумкин. Бу эса ҳар йили тахминан 2,5 миллион сўм жамғаришга имкон беради.

Ҳозирги вақтда пахта заводларида ишлатилаётган тола чиқиндиларини қайта ишлаш машиналари маҳсулотининг сифати жиҳатидан ГОСТ 6015-63 талабларига жавоб бермагани сабабли, Пахтачилик саноати марказий илмий-тадқиқот институти ва Тошкент тўқимачилик институти пахтани дастлабки қайта ишлаш кафедраси томонидан ўтказилган илмий-тадқиқот ишлари, шунингдек тўқимачилик саноатида ишлатиладиган қозиқсимон ва аррачасимон ишчи органлари ўрнатилган «ЧУ» «МОУ-3М» маркали машиналарни текшириш ва синаб кўриш материалларига асосланиб, пахта тозалаш бўйича Давлат махсус конструкторлик бюроси янги «РОВ» маркали толали чиқиндиларни қайта ишлаб, ундан йигиришга лойиқ бўлган пахта толасини ажратиб оладиган машинанинг лойиҳасини тузди ва унинг тажриба — ишлаб чиқариш намунасини яратди. Бу машина узоқ вақт давомида Тошкент пахта заводида синовдан ўтгач, кўплаб ишлаб чиқаришга тавсия қилинди.

Ҳозир Ўзбекистондаги қирққа яқин пахта заводларига «РОВ» маркали машина юборилган. Лекин кўпчилик корхоналарда бу машина ишга солинмаган. Чунки машиналар пахта заводларига махсус кондерсерсиз жўнатилган. Янги машинага Пахта тозалаш бўйича махсус давлат конструкторлик бюроси комплект қилиш мақсадида «КВ-0,3» маркали конденсер ишлаб чиқиб, давлат синов комиссиясининг қарорига асосан, кўплаб ишлаб чиқаришни «Узбекхлопкомаш» заводи зиммасига топширган эди. Лекин бу корхона шу кунга қадар бирдона ҳам конденсер ишлаб чиқармади.

Самарқанд (директори Р. Ермаков), Бухоро (директори Г. Аҳмедов) ва Бахт (директори А. Кушаков) пахта заводларининг раҳбарлари янги техникага аҳамият берганлари сабабли машина тезликда ишга солиниб юборилган ҳамда яхши натижаларга эришилган.

Улар «РОВ» маркали регенератор толали чиқиндиларни фақат ифлосликдан тозалабгина қолмай, унда бўлган қимматбаҳо пахта толасини ажратиб берганлигига ишонч ҳосил қилганлар.

Х. МЎМИНОВ,
пахтачилик саноати Марказий илмий-тадқиқот институти чигитли пахтадан тола ажратиш лабораториясининг бош мутахассиси.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ. Тошкент ГРЭСи Ўрта Осиёдаги энг йирик теплоэлектростанциялардан биридир. Унинг лойиҳада белгиланган қуввати салкам икки миллион киловаттга тенг. Электростанциянинг ўн иккинчи турбинаси беш йилликнинг охирига бориб ишга тушади. Суратда: ГРЭС подстанцияси.

А. Горонрик ва А. Поляков фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

РАЙОН ГАЗЕТАЛАРИ САҲИФАЛАРИДА

КУРАШ ЙИЛЛАРИНИНГ СОЛДАТИ

«Чорвадор» газетаси «Совет ҳокимиятининг 50 йиллиги олдидан» рубрикаси остида юқоридаги сарлавҳа билан ўқимишли бир лавҳа берди. Унда бутун умрини Ўзбекистонда Совет ҳокимиятини ўрнатиш ва уни мустаҳкамлаш учун бағишлаган кекса коммунист Жавлон ота Ортиқовнинг ибратли ҳаёт йўли ҳикоя қилинади.

Жавлон ака «Қўшчи» союзининг раиси, қишлоқ Советининг котиби, колхоз раиси вазифаларида ишлади. Босмачиларга қарши курашда қўлига қурол олди. Ж. Ортиқов айниқса Мирзачўл ерларини ўзлаштиришда катта ҳисса қўшди. Шунинг учун ҳам Фориш районининг каттаю-кичиги Жавлон ака Ортиқовнинг иззатини ўрнига қўяди.

ЗАФАРИМИЗ СЕНГА, ОКТЯБРЬ!

«Колхоз ҳақиқати» ва «Колхоз ҳаёти» газеталарининг Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги олдидан чиқарган қўшма сонига ана шундай сарлавҳа қўйилган. Қўшма сонда Ғиждувон ва Иштихон район меҳнаткашларининг 50 йил ичида босиб ўтган шонли йўли ҳамда юбилей йилида зиммага олган социалистик мажбуриятларига катта ўрин берилган.

Ғиждувон район партия комитетининг биринчи секретари Т. Шариповнинг «Ютуқларимиз омилли», Иштихон район партия комитетининг биринчи секретари Б. Бўроновнинг «Дўст ва ҳамкор бўлиб» сарлавҳали мақолаларида Бухоро ва Самарқанд область пахтакорларининг ҳар бир ишда ҳамфикр, ҳамкор эканликлари зўр мамнуният билан тилга олинади.

Мусобақадош икки район пахтакорларининг меҳнат фаолиятларига алоҳида қўшма сон бағишлаб, газета редакциялари ибратли иш қилган.

Совет ҳокимиятининг 50 йиллиги олдидан

БУЮК БУРИЛИШ ЙИЛЛАРИ

Ғ. РИЗАЕВ,
иқтисод фанлари доктори.

Ерга хусусий мулкчиликнинг тугатилиши, ерни национализация қилиш ва ер-сувислоҳотини ўтказиш қишлоқ экономикасини тез юксалтиришга асос солди. Партия ва ҳукумат майда якка хўжаликларнинг ривожланиш имкониятлари чекланганлигини ҳисобга олган ҳолда, камбағал ҳамда ўрта ҳол деҳқонларни ҳар тарафлама қўллаб-қувватладилар ва уларнинг юксалишига ёрдам бердилар

Қолоқ техникага эга бўлган якка хўжаликларнинг ишлаб чиқариш имкониятлари жуда кам эди. Улар ерни сифатли ишлай олмас эдилар. Экинлардан мўл ҳосил етиштириш ва давлатга зарур миқдорда маҳсулот етказиб бериш имкониятидан маҳрум эдилар. Улар етиштирган маҳсулот ҳатто деҳқонларнинг ўз эҳтиёжларини ҳам тўла қопламас эди.

Шундай қилиб, мамлакатимиз олдида майда деҳқон хўжаликларини йирик ишлаб чиқариш йўлига киритишдан иборат асосий вазифа турарди. Чунки, бусиз қишлоқ хўжалигида ишлаб чиқарувчи кучларни ривожлантириш мумкин эмас эди Фақат йирик хўжаликларгина машиналар, ўғитлардан кенг фойдаланиш, фан муваффақиятларини ишлаб чиқаришга жорий этиш ва меҳнат унумдорлигини ошириш имкониятига эга эди.

Лекин қишлоқда йирик ишлаб чиқаришга ўтишнинг икки йўли ҳамда йирик хўжаликларнинг икки хили—капиталистик ва социалистик йўли ва хили бор эди. Коммунистик партия деҳқонларни хонавайрон этувчи, ишчилар синфи билан деҳқонларнинг иттифоқини барбод қилувчи, капиталистик элементларни кучайтирувчи биринчи йўлни танлаши мумкин эмас эди. Партия йирик ишлаб чиқаришнинг қишлоқ хўжалигини коллективлаштириш орқали амалга ошириладиган иккинчи йўлини — социалистик йўлини танлаб олди. Бу, тарқоқ деҳқон хўжаликларини социалистик индустрия атрофига бирлаштирувчи, қишлоқ хўжалигида ишлаб чиқарувчи кучларни ривожлантирадиган, деҳқонларни қашшоқликдан халос қиладиган ягона йўл эди.

Ленин кооператив планининг амалга оширилиши деҳқонлар оммасини колхозлар йўлига тушириб олишда ҳал қилувчи роль ўйнади. Ленин кооператив планининг буюк кучи Ўзбекистон қишлоқ хўжалигини социалистик қайта қуришни амалга оширишда ўзининг ёрқин ифодасини топди. Ленин пролетариат диктатураси шароитида кооперацияни мамлакатимизда социалистик тузум узил-кесил ғалаба қилишининг буюк воситаси деб билган эди.

Ўзбекистон коммунистлари В. И. Ленин кўрсатмаларига амал қилиб, дастлаб деҳқон хўжаликларини кооперациянинг оддий формаси бўлган таъминот ва маҳсулотни сотиш, сўнг эса ишлаб чиқариш йўли билан кооперативлаштириш соҳасида катта ташкилотчилик ишларини қизитиб юбордилар, Ленин кооператив планини оғишмай амалга оширдилар.

ВКП(б)нинг XV съезди мамлакатимиз деҳқон хўжаликларини коллективлаштириш соҳасида бурилиш ясади. Съезд қишлоқ хўжалигини коллективлаштириш йўллари ва методлари ҳақидаги асосий кўрсатмаларни ишлаб чиқди. Ана шу кўрсатмалар партия учун дастур бўлиб қолди.

Айни вақтда съезд коллективлаштиришни амалга ошириш вақтида ленинча ихтиёрийлик принципига амал қилиш, қулоқларга қарши ҳужумни янада кучайтириш зарурлигини кўрсатди. Партия XV съездининг колхоз қурилишини кучайтириш ҳақидаги қарорларини амалга ошириш оқибат натижада шунга олиб келдики, Ўзбекистонда деҳқонлар оммаси колхоз йўлига ўта бошлади. 1929 йилгача республикада колхоз қурилиши ҳали оммавий равишда бошланмаган эди. 1928 йилда деҳқон хўжаликларининг атиги 1,2 проценти коллективлаштирилган эди. Ана шу дастлабки коллектив хўжаликлар асосан ер-сув ислоҳоти туфайли деҳқонлар қўлига ўтган ерларда ташкил этилган бўлиб, улар заиф, кўп ҳолларда қандай стихияли равишда вужудга келган бўлса, худди шундай тарзда тарқалиб кетмоқда эди.

ВКП(б) Марказий Комитетининг 1929 йил 25 майда «Ўзбекистон партия ташкилотининг иши тўғрисида» қабул қилган қарори Ўзбекистонда колхоз қурилиши соҳасида муҳим даврни бошлаб берди. Бу қарорда Ўзбекистон Коммунистик партиясининг пахтачиликни юксалтириш ва коллективлаштириш соҳасидаги фаолиятининг программаси белгилаб берилди.

1929 йил қишлоқ хўжалигида йирик ўзгариш ясалган йил бўлди. Бу ўзгариш мамлакатимизда қишлоқ хўжалигини майда ва қолоқ якка деҳқон хўжаликларидан йирик ва илғор коллектив деҳқончиликка ўтказиш йўли билан ривожлантириш туфайли юз берди. Коммунистик партия қишлоқ хўжалигида ана шу ўзгаришни амалга ошириш ва кенг деҳқонлар оммасини ўз орқасидан эргаштиришга муваффақ бўлди.

Коммунистик партиянинг бош йўли тўғри амалга оширилганлиги, камбағал-ўрта ҳол деҳқонлар оммасининг активлиги ошганлиги, колхоз қурилишида партияга қарши ҳар қандай оқимларнинг пайдо бўлишига, «сўл унсурлар»га қарши кескин кураш олиб борилганлиги натижасида биринчи беш йилликда колхоз қурилиши соҳасида катта муваффақиятларга эришилди. 1932 йилда деҳқонларнинг 74,9 проценти коллективлаштирилди. Коллективлаштириш негизида мамлакатнинг асосий районларида қулоқлар синф сифатида тугатилди.

Колхозлар фақат сон жиҳатидангина эмас, балки сифат жиҳатидан ҳам ўсдилар. Агар 1929 йилда ҳар бир колхозда ўрта ҳисобда 16 хўжалик мавжуд бўлса, 1932 йилга келиб ҳар бир колхоздаги хўжаликлар сони 68 тага етди. Шундай қилиб, колхоз ҳаракатида қишлоқ хўжалик артели формаси устун бўлиб қолди. Пахтачилик районларида коллективлаштириш асосан тугалланди ва деҳқон хўжаликларининг 83,4 проценти колхозларга бирлашди Шунингдек, чорвачилик районларида ҳам колхоз ҳаракатида катта ўсиш юз берди. 1933 йилнинг бошида умуман Ўзбекистонда деҳқон хўжаликларининг 77,5 процентини бирлаштирган 9734 колхоз бор эди.

ВКП(б) Марказий Комитетининг 1933 йил январда бўлиб ўтган Пленуми биринчи беш йилликнинг СССР қишлоқ хўжалигидаги якунларига қуйидагича баҳо берди. майда якка ҳол, тарқоқ деҳқон хўжаликларини социалистик йирик деҳқончилик йўлига ўтказишдан иборат тарихий вазифа ҳал қилинди ва СССР майда деҳқонлар мамлакатидан энг йирик деҳқончилик мамлакатига айланди.

Иккинчи беш йилликдаги вазифа — қишлоқ хўжалигини социалистик асосда реконструкция қилишни тугаллаш ва шу тариқа МТСлар барча колхозларни қамраб олишига ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини механизациялашнинг асосан тугалланишига эришишдан иборат эди. Иккинчи беш йилликнинг қишлоқ хўжалигини коллективлаштириш соҳасидаги вазифаси қилиб Ўзбекистоннинг деҳқончилик районларида ёппасига коллективлаштиришни 1933 йил ва чорвачилик районларида 1935 йил мобайнида асосан тугаллаш масаласи қўйилди.

Илғор колхозчиларнинг иккинчи Бутуниттифоқ съездида қабул қилинган ва ВКП(б) Марказий Комитети ҳамда СССР Халқ Комиссарлари Совети томонидан 1935 йил 17 февралда тасдиқланган қишлоқ хўжалик артелининг янги Устави колхозларни янада ривожлантириш ва уларни ташкилий-хўжалик жиҳатидан мустаҳкамлаш соҳасида ҳал қилувчи роль ўйнади. Қишлоқ хўжалик артели Устави ерни колхозларга абадий фойдаланиш учун бириктиб қўйди, колхоз қурилиши эришган муваффақиятларни мустаҳкамлади ва социалистик деҳқончиликни ривожлантиришнинг истиқболларини, миллионларча деҳқонлар оммасининг моддий ва маданий турмуш даражаси чинакам гуллаб-яшнаши истиқболларини очиб берди

Хўш, колхоз тузуми туфайли Ўзбекистон қишлоқ хўжалигида қандай ўзгаришлар юз берди?

Даставвал шуни айтиш керакки, колхоз тузуми туфайли республикамиз қишлоқ хўжалигида ишлаб чиқарувчи кучлар зўр кудрат билан юксалди, пахтачилик ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқлари мисли кўрилмаган даражада ривожланди Ниҳоят Ўзбекистон Совет Иттифоқининг асосий «оқ олтин» базасига айланди. Янги йирик пахтачилик районлари вужудга келди, истесносиз барча колхозларда янги ерларни ўзлаштириш ҳисобига пахта майдони йил сайин кенгайиб борди, ҳосилдорлик ва ялпи ҳосил бир неча баравар ошди.

Ёппасига коллективлаштириш бошланишидан олдинги 1928 йилда республикамизда 599,2 минг гектар майдонда пахта етиштирилган эди. Ўша йили ҳар гектар ердан атиги 9,1 центнердан, ҳаммаси бўлиб эса 543,7 минг тонна пахта олинган эди. Бултур эса 1 миллион 625 минг 470 гектар майдонда пахта етиштирилди. Республикамизда ҳар гектар ердан пахтачиликнинг бутун тарихида биринчи марта 25 центнердан зиёд ҳосил олинди ва давлатга 4 миллион 82 минг тонна пахта топширилди.

СЎНМАС У КУНЛАР ШУҲРАТИ

ЖОН ФИДОЛАР ҲУРМАТИ

Истироҳат боғига ҳеч қачон бунчалик кўп одам тўпланмаган эди. Қизил галстук таққан ўқувчилар қўлларида гулдаста саф тортиб турибди. Оппоқ соқоли кўксини қоплаган қариялар, невара-чевараларини етаклаган момалар, гўдакларини бағрига босган аёллар, қалбида изтироб тугён ураётган қиз-келинлар, ўсмирлар — ҳамма ҳаяжонда. Ғамгин кўзлар бир нуқтага — боғ ўртасида мағрур қад кўтарган ёдгорликка қадалган. Ер-кўкдан тортиб, дов-дарахтларгача сукутга чўмган. Бир-бирига навбат бермай сайраётган булбуллар ҳам, чуғур-чуғурлашаётган қушлар ҳам жимиб қолди. Гўё бутун коинот пинакка кетганга ўхшайди.

Радио карнайидан таралган музика садоси одамларни сергаклантирди, сергаклантирдигина эмас, пок қалбларда она-Ватанга меҳр-муҳаббат туйғуларини алангалатиб, ёвларга нафратни кучайтирди. Оқ чодирга ўралган ёдгорлик ҳайкалидан нидо чиқиб:

— Азиз ҳамқишлоқлар! Биз она Ватан деб, қон-қардош халқимиз деб, сизларни деб жонимизни қурбон қилдик. Биз, марҳумлар ҳамон сизлар билан бир сафдамиз. Жаҳонда барқарор тинчлик бўлиши учун курашингиз! Биз эриша олмаган орзуларга сизлар эришиб, руҳимизни шод этингиз! — деяётгандек бўлди.

Район партия комитетининг биринчи секретари М. Каримов оқ чодирни очади. Ҳамма иккинчи жаҳон уруши жангларида қурбон бўлган ҳамқишлоқлари хотираси учун ўрнатилган ёдгорлик ёнида сукутга чўмади. Район ижроия комитетининг раиси У. Хўжаев фронтга кетган верхне-волинсклик йигитлардан 84 киши киндик қони тўкилган қишлоғига қайтиб келмагани, немис-фашист босқинчилари билан бўлган жангларда қаҳрамонларча ҳалок бўлгани, ёдгорлик ана шу баҳодирлар номини абадийлаштириш учун ўрнатилганини айтади.

Одамлар ёдгорлик ёнига келади. Ёши саксонлардан ошган нуроний бобонинг ғамгин кўзлари ўз жигаргўшасининг номига тушаркан, аъзойи-баданини титроқ босиб, озғин бармоқларини ғижимлайди. Киприклари орасидан чиқаётган кўз ёшлари ажин босган юзларидан думалаб, оппоқ соқолини ювиб тушади.

— Эй фалак, — дейди у, — бу жудоликни биз кўрдик, ўзгалар кўрмасин. Жаҳон тинч умр кечирсин!...

Пионерлар ёдгорликни гулдасталарга буркаб ташлайди. Мотам марши тинади. Шўх музика садолари янграгач, юзларда табассум чечак отади. Бояги бобо қўлларини баланд кўтариб халойиққа мурожаат қилади:

— Эшитинг халойиқ! Халқ иши учун ширин жонини ҳам аямаган қаҳрамонлар асло ўлмайди, уларнинг баркамол сиймоси доим юлдуздек порлаб туради. Бу ёдгорликка урушда ҳалок бўлган фарзандларимиз, ёр-оғайниларимиз, таниш-билишларимизнинг табаррук номи ёзилган. Азизлар номини асрлар оша қалбимизда сақлаймиз. Биз коммунизм сари боряпмиз. Бу олий жамиятни қуришда улар биз билан доим бирга бўлади. Баракали меҳнатимиз билан, моддий бойликларни кўпайтириш билан марҳумлар руҳини шод этамиз.

Ҳамма бобога жўр бўлди. Коммунистик партия ва Совет ҳукумати шаънига табрик хитоблари янгради. Уруш оловини ёқувчилар лаънатланди.

Хоразм область, Янгиариқ районидаги Охунбобоев номли колхоз правлениеси ва партия комитети иккинчи жаҳон урушида ҳалок бўлган ҳамқишлоқларининг номини абадийлаштириш учун ёдгорлик ҳайкали ўрнатиб, инсонпарварликнинг юксак намунасини кўрсатган эди. Бу ташаббус республикамиз шаҳар ва қишлоқлари бўйлаб кенг қулоч ёзмоқда. Яқинда Сирдарё районидаги «Қизил Октябрь» колхозида ана шундай ёдгорлик ўрнатилди. Унга шу қишлоқдан фронтга кетиб, қайтиб келмаган 84 баҳодирнинг номи олтин ҳарфлар билан ёзилган...

Митингдан кейин шу колхознинг раиси Азиз Эргашев билан суҳбатлашдик. У шундай ҳикоя қилди:

— Қишлоғимиздан фронтга жуда кўп навқирон йигитлар кетди. Уруш совет халқининг ғалабаси билан тугагач, улардан кўпчилиги ўз қадрдон қишлоғи, жонажон оиласи бағрига қайтди. Аммо 88 баҳодир йигитимиз халқ учун, Ватан учун жанг қилиб, қаҳрамонларча ҳалок бўлди. Ана шу кишиларнинг номини абадийлаштириш учун ёдгорлик ўрнатиш ҳақида таклиф киритганимизда халқимиз мамнунлик билан маъқуллади. Кўриб турибсизлар, бугун ёдгорлик очилди. Истироҳат боғи энди зиёратгоҳга ҳам айланди. Ҳалок бўлган кишиларнинг ҳаммаси тоғни урса талқон қиладиган пахтакор, механизатор, чорвадор, ғаллакор, боғбон кадрлар эди. Нечораким, уруш қурбонсиз бўлмас экан...

Раис бир оз ўйга толгач, фикрини жамлаб олиб, сўзини давом эттирди:

— Ўша йигитлар чўл қувишни яхши кўрарди. «Мерганнинг зўри бўри отади, йигитнинг зўри кўрик очади, асрий чўл ўрнида поёнсиз пахтазорлар, боғ-роғлар бунёдга келтириш керак» дейишарди. Биз янги ер ўзлаштириш ҳисобига пахта майдонини 1800 гектарга етказдик. Ҳар йили она-Ватан хазинасига 4-4,4 минг тонна «оқ олтин» тўкяпмиз.

Ҳамқишлоқларимиз сафимиздан пахта усталари етишиб чиқишини орзу қиларди. «Меҳнатимиз оғирини машиналар гарданига ортиладиган кунлар келади, албатта» дерди қатъий ишонч билан. Ҳа, шундай кун келди. Чигит экишдан тортиб ҳосилни йиғиб-териб олишгача бўлган ҳамма ишларни машиналар бажаряпти. Ўтган йили 70 процентдан зиёд майдондаги ҳосил «зангори кема»ларда йиғиб-териб олинди. Чинакам пахта усталари етишиб чиқди. Пахтачиликни ривожлантириш, ҳосилдорликни оширишдаги хизматлари учун Нури Муродовга республикада хизмат кўрсатган пахтакор унвони берилди. Шарифа Эргашева область Советига депутат қилиб сайланди. Исроф Муродов, Сатторали Зулфиқоров, Эшмирза Муҳаммадиев, Султонмурод Маҳкамбоевлар хизматига яраша иззат-обрў эгаси бўлди.

Ўша кезларда терим машинаси йўқ эди. Ҳозир фақат бизнинг колхозимизда 38 «зангори кема» бор. Р. Иброҳимов, В. Богданов, И. Ботиров, У. Муҳаммадиев сингари чавандозларимиз «пўлат от»ларни моҳирлик билан бошқариб, мавсумда 120-140 тоннадан «оқ олтин» теряптилар.

Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Колхоз аҳли марҳумлар васиятини адо этиш учун жонбозлик кўрсатиб меҳнат қилмоқда. Бу йил она-Ватанга 4500 тонна пахта тортиқ этилади. Шу кунларда пахта далалари, чорва фермалари, сабзавотчилик, боғдорчилик, шоликорлик бригадалари ва бошқа соҳаларда юбилей олди мусобақаси авж олмоқда ва яхши самаралар бермоқда. Колхоз пилла тайёрлаш йиллик, гўшт сотиш ярим йиллик планларини бажарди.

Ҳамқишлоқларининг номини меҳр билан ёдга олган колхозчилар галдаги вазифаларни ҳам муваффақиятли бажарадилар.

М. НАЗАРОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

Суратда: колхознинг маданият боғига ўрнатилиб, 84 баҳодирнинг номи олтин ҳарфлар билан ёзилган ёдгорлик.

А. Тўраев фотоси.

КАМОЛОТ

АБДУРАҲМОН ЖОМИЙ АХЛОҚ ВА ОДОБ ҲАҚИДА

XV асрнинг кўпчилик улкан тарихчи, адабиётчи ва бошқа олимлари билим қомуси Жомий номини ҳурмат билан тилга оладилар ва уни: «Ўз асрининг тенги йўқ ягонаси», — дейдилар.

Ўша даврнинг улуғ донишманди Алишер Навоий Жомийни: «Камолот чўққисининг нурли қуёши» деб атайди.

Билим доираси бундай кенг одам давлат хизматида катта муваффақиятларга эришиб, баланд мартабаларга ноил бўлиши мумкин эди.

Абдураҳмон Жомий давлат маҳкамаларидан бирига ишга кирмоқчи бўлиб боради. Аммо уни қабул қилиши лозим бўлган амалдор эшигида узоқ кутиб унинг олдига киролмай қайтиб кетади.

Жомий эса буни инсоний қадр-қимматни камситиш ва ҳатто, ҳақоратлаш деб билади.

Чунки бунақанги хатти-ҳаракат унинг табиатига бутунлай ёт эди.

Шоир иккинчи бора феодал давлати аппаратида ишлашга рози бўлмади, ҳар қандай таклифлардан бош тортди ва бутун умрини адабий ҳамда илмий ишга бағишлади.

Шамдек бўл, шамни кўр куйиб қалбу тан,
Ўзгалар базмини қилади равшан,

деган шоир ўзини эл хизматига бағишлаган эди.

Қўлингдан келганча яхшилик қилғил,
Жаҳонда сенга шул меҳр қолади.

Жомий кўп асарларини ўша вақт анъанасига кўра, шоҳ ва султонларга бағишлайди, аммо бундан мақсад бирор мукофот илинжи ёки бойлик ғаъмаси эмас, балки уларга насиҳат қилиш эди. Жомий халқ ва мамлакатнинг тақдири мана шу шоҳу султонлар, аркони давлат қўлида деб қаттиқ ишонган ва уларга шеър кучи билан таъсир кўрсатишни ўз олдига вазифа қилиб қўйган эди.

Жомий таъмагир сарой шоирларининг саводсизлиги, билимсизлиги, шеъриятни ўзларининг паст ва кир мақсадлари, балойи нафсларига қурбон қилганликларини қаттиқ қоралайди.

Жомий фикрича, тама аралашган сўз ҳақиқатдан йироқ, тама қилган киши одил бўлмайди:

Адил билан тама — сув билан олов,
Иккисин бир жойда кўрганми биров?!

Ўзининг шундай олижаноб фикрларига умрбод содиқ қолган шоир Озарбайжон ҳукмрони ҳам, Туркия султони ҳам, бошқалар ҳам қанча-қанча тортиқлар юбориб уни саройга таклиф этмасинлар, ҳаммасини рад қилади.

У ўз замонасидаги кўпчилик мадҳгўй лаганбардорлардан иборат формалист шоирларни ёқтирмайди, улар билан ҳамсуҳбат бўлишга ҳам интилмайди. Жомий ўзининг ҳамфикр, ҳаммаслаги, замонасининг буюк мутафаккири Алишер Навоий билангина чинакам дўст ва қадрдон эди.

Улар бир умр ана шу дўстликни маҳкам тутдилар.

Улар бир темада асарлар ёзишди, бир-бирларига мавзулар беришди, адабиётнинг ўша давр учун зарур умумий масалаларини муҳокама қилишди, асосини бирга ишлаб чиқишди, бир-бирини рағбатлантиришди ва мадад беришди. Навоий бош вазир сифатида давлат ишларида ҳам Жомий билан кўп маслаҳатлашарди. Бу дўстлик наслларга ибрат бўлиб қолди.

Инсон табиатидаги турли манфий хислатларнинг ғолиб келиши, кучайиб кетиши учун ҳамма имкониятларни туғдириб турган феодализм шароитида Жомий кишиларни покликка, инсонпарварликка чақирди, инсоний юксакликни тарғиб ва ташвиқ қилди. Унинг шахсан ўзи бунга намуна бўлди, ўрта асрчилик зулматида поклик шамларидан бири бўлиб порлади.

Абдураҳмон Жомий «Ҳафт авранг» китобига кирган еттита достонида ҳам айрим қитъа ва рубоийларида ҳам «Баҳористон» каби машҳур насрий асарларида ҳам Саъдий, Ҳофизлар анъанасини давом эттириб юксак гуманизм ғояларини тараннум этди.

Жомий бадиий прозасида ҳозиргача ўзининг тарбиявий ва бадиий қимматини йўқотмаган асар унинг «Баҳористон» номли китобидир. Бу асарни Алишер Навоий: «Ҳаёт баҳористони ва нажот нигористони», деб атаган эди.

Абдураҳмон Жомийнинг бу ажойиб асари саккиз бобдан иборат бўлиб, Муслиҳиддин Саъдий Шерозийнинг машҳур «Гулистон» асари услубида ёзилган. «Баҳористон»да адиб ўз даврининг илғор, халқчил ғоялари, инсонпарварлик, инсоннинг инсонга тобе бўлмаслиги, дунёда илм-маърифатга интилиш, тамадан юз ўгириш, ўз меҳнати самарасига қаноат қилиш, зулм-зўравонликка барҳам бериш, одоб, тавозе, тўғрилик, софлик ва бошқа кўп олижаноб хислатлар ҳақидаги фикрларни ширин ҳикоячаларда эркин образлар орқали талқин этади. Бу ҳикоялар кўпинча латиф шеърлар билан якунланади.

Ш. ШОМУҲАММЕДОВ,
филология фанлари кандидати.

МУТАФАККИР МЕРОСИДАН

ҲИКОЯТЛАР

Шиблининг бошига девоналик тушди, уни жиннихонага элтиб қўйишди. Сўнг бир неча киши уни кўргани боришди.

— Кимсизлар? — деб сўради жинни.

— Биз сенинг дўстларингмиз.

У қўлига тош олиб ҳамла қилди. Ҳаммалари қочиб кетишди.

— Қайтинг, эй даъвогарлар, — деди у,— дўст дўстдан қочмайди ва унинг жафо тошидан сақланишга шошмайди.

Чин дўст ул — дўстлиги ошаверса гар,
Дўстидан ёмонлик кўрганида ҳам.
Бошига минг жафо тоши ёғилса,
Меҳр уйи у тошдан бўлур мустаҳкам.

* * *

Абдулҳасан қўшчи айтган эди:

— Дунёда бир нарса эвазига ёки бирор нарса ғаразига дўстлик қилган кишидан кўра хунукроқ нарса йўқ.

Дўст ҳажридан Ошиқ нутар адолат,
Ё васл эшигида турар бир ҳолат.
Дўстликдан ўзга бир мақсади бўлса,
Оламда борми ҳеч бундан разолат.

* * *

Искандар Румий жаҳонгирлик даврида ҳийла билан бир қалъани забт этиб эрди, уни вайрон қилишга фармон берди. Искандарга:

— У ерда бир ҳаким бор, жуда билимдон, ҳар қандай мушкул унинг олдида осон, — дедилар. Искандар уни олиб чиқишни буюрди. Кўрдиким, афти хунук, бедаво, кишининг кўнгли айнийдиган бир бало. Таъби хира бўлиб деди:

— Бу қандай хунук сурату, қандай совуқ қомат?!

Ҳаким бу сўзларни эшитиб куйиб-ёниб кетди ва қизишиб қаҳ-қаҳ кулиб, деди:

Таъна қилма хунук юзимга қараб,
Эй ақлу инсофдан бехабар киши,
Тан —қиндир, аммо жон—қиндаги қилич
Ўткирлик, кесмоқлик қиличнинг иши.

Донишманд яна шундай дебди: «Карамли бойликни дўстлари билан бирга кўриб ўтадилар ва ақлсиз хасислар душманга қолдириб кетадилар».

Ҳарна кирса ҳимматли мард қўлига,
Сочар дўстлар оёғига барчасин.
Ўзи ўлгач, душманлари бўлишар,
Хасис киши териб йиғган нарсасин.

Яна демиш: «Кичикларга ҳазлу истеҳзо ўқин отмоқ — улуғлик обрўсин бекорга сотмоқ ва зиллату хорлик ғуборига ботмоқдир».

Эй пастлик либосин кийган одамзод,
Қўрқаменки, номинг бўлажак олчоқ.
Кичиклар бирла сен бўлма афсускор,
Ким улуғлик номинг сўнажак мутлоқ.

Искандарнинг қулоқлари бу ҳикмат жавоҳирларга тўлиши билан у қалъани бузиш ниятидан қайтди.

* * *

Бир донишманд ўз ўғлига деди:

— Эрта тонгда оғзингга бирор луқма овқат тиқмай, эшикдан чиқма, чунки тўқлик хушмуомала ва чуқур мулоҳаза мояси, очлик эса енгилтаклик ва ақлсизлик доясидир.

Рўзадан бузмагин табиатингни,
Хушмуомалалик одамзод нақши,
Тутган рўзанг бўлса бировга озор
Рўзани бутунлай тутмаган яхши.

ҲИКМАТ

Агар мезбон дастурхон атрофида ўзини ҳамма неъматлардан баланд тутса, унинг нонидан ўз жигаринг аъло ва унинг шарбатидан ўз қонинг афзо.

Мезбон деяверса «нони» ва «оши»
Ундай дастурхонга узатма қўлинг.
Қовурмасидан ўз кашничинг яхши
Ундайлар уйига тушмасин йўлинг...

ҲИКОЯТЛАР

Искандар бир билимдон кишини шарафли ва баланд амалидан бекор қилиб паст бир ишга тайинлади. Бир куни у Искандар ҳузурига келганда шоҳ сўради:

— Қалай, янги амалинг ёқдими?

— Подшонинг умри узоқ бўлсин,—деди ул киши — одам амали билан шарафли эмас, амал инсон билан шарафга эга бўлади. Ҳар бир ишда ҳам хуштабиатлик, адолат ва инсоф лозим.

Бу гап Искандарга маъқул тушди ва уни ўз жойига қайтарди.

Баланд мансаб тепасида ҳам,
Илм оширмоқ фикрин қил ҳар дам.
Мансаб билан балandмас одам,
Мансаб одам билан муҳтарам.

* * *

«Ҳотамдан:

— Ўзингдан саҳийроқ кишини ҳеч кўрганмисан? — деб сўрашибди.

— Ҳа! — дебди у. — Бир куни бир етимчанинг уйига кириб қолдим. Унинг ўн бош қўйи бор эди. Дарҳол бир қўйни сўйиб, пишириб менинг олдимга олиб келди. Қўй гўштининг бир жойи менга ёқиб қолдию, мен: «Худо ҳақи, жуда лаззатли экан», — дедим.

Йигит ташқарига чиқиб, қўйларини бирин-кетин сўйиб, менга маъқул тушган жойини пишириб менинг олдимга қўяверибди. Менинг бу ишдан хабарим бўлмабди. Ташқарига чиқиб отга минай деб турганда, ҳовлида жуда кўп қон тўкилганлигини кўриб, сабабини сўрадим.

— У ҳамма қўйларини сўйди,—дейишди.

— Нега бундай қилдинг?

— Худога шукурки, менинг бир нарсам сенга ёқиб қолибди, агар хасислик қилганимда араб шаънига ёмон иш бўлар эди.

— Бунинг эвазига сен нима бердинг?

— Уч юзта туя ва беш юз бош қўй, — дебди Ҳотам.

— Бундай бўлса, сен ундан олий ҳимматлироқ экансан-да, — дейишган экан, Ҳотам шундай жавоб берибди:

— Ҳайҳот!.. У бор-йўғининг ҳаммасини берган эди, мен эса, бор нарсамдан бир қисминигина бердим, холос.

Агарда уйидан чиқариб берса,
Бору йўқ ярмита нонини гадо,
Ярим хазинасин берган подшодан,
Саҳийлик бобида шу гадо аъло!

* * *

Бир чумоли бор кучини йиғиб ўзига ўн баравар келадиган чигирткани тортиб кетарди. Уни кўрганлар таажжуб билан:

— Бу чумолини қаранглар, шу қилтириқлиги билан шундай оғирликдаги юкни тортиб кетмоқда, — дейишди.

Буни эшитган чумоли кулиб:

— Мардлар юкни тананинг зўрлиги ва жуссанинг салмоғи билан эмас, ғайрат ва шижоат билан тортади, — деди.

Ер осмон кўтармас оғир бир юкни
Торта олурми бу нозик жисму жон!
Ҳиммат белин боғла ишқ аҳли билан,
Ҳиммат қудрати-ла тортасан осон.

ҚИТЪАЛАР

Қаноат давлати соясида бил,
Ҳимматим тамадан кетолди йироқ.
Амал бирла молдан хирсимни уздим,
Тама соясидан заҳмат яхшироқ.
Пўлатдан бир парча тиш билан узмоқ,
Тирноқ билан тошда ариқлар қазмоқ.
Жаҳаннам ўтига бош билан кириш,
Кўзлар милки билан олов-чўғ териш,
Юз тева юкини бўйнинга илиб,
Мағрибдан машриққа югуриб-елиб,
Бормоқлик Жомийга енгилроқ, жўра,
Пастлар миннатини тортгандан кўра.

Қайси фарзанд фазлу ҳунарсиз бўлиб,
Отадан лоф урса, одамдан йироқ.
Мевали дарахтнинг мевасиз шохи,
Ўтиндан бошқага ярамас мутлоқ.

Ўзингдан ақли паст бирла ҳамсуҳбат
Бўлмагил, оқиллар йиғмас паст сўзин,
Ақилликларга ҳам кўп шилким бўлма,
У ҳам баландроққа тиккандир кўзин.

Революциядан илгари умуман деҳқончилиги ва айниқса пахтачилиги энг қолоқ бўлган Хоразм областида Совет ҳокимияти йилларида, хусусан коллективлаштириш амалга оширилганидан буён ўтган даврда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши ва унинг етакчи тармоғи бўлган пахтачилик жуда илдам қадамлар билан юксалди. Хоразм колхозлари бултур ҳар гектар ердан 35 центнерга яқин ҳосил олдилар ва ҳосилдорлик жиҳатидан фақат республикамиз ва мамлакатимиздагина эмас, балки жаҳонда энг олдинги ўринга чиқиб олдилар. Ҳозирги вақтда биргина Андижон областининг ўзида революциядан илгариги бутун Ўзбекистонда етиштирилганига нисбатан бир ярим баравардан кўп пахта етиштирилмоқда. Бутун бошлиқ илғор районлар ва колхозлар ҳар гектар ердан 30-40 центнер ва ундан ҳам кўп пахта олмоқдалар.

Колхоз тузуми республикамиз қишлоқ хўжалигида машина ҳамда механизмлар, минерал ўғитлар ва заҳарли моддалардан кенг фойдаланиб, деҳқончилик маданиятини ошириш истиқболларини очиб берди. Эндиликда колхозлар юксак даражада тараққий этган ва механизациялашган, фан эришган муваффақиятлар ва илғор тажрибага таяниб иш кўрадиган йирик социалистик ишлаб чиқариш корхоналарига айландилар. Айниқса қишлоқ хўжалигининг техника билан қуролланиш даражаси беқиёс ошди.

Революциядан илгари ўзбек деҳқони ерни фақат омоч билан ҳайдар, экинни кетмон ёрдамида парвариш қилиб, ҳосилни қўл билан ўриб-янчиб ҳамда териб оларди. Эндиликда ҳар бир колхозда турли маркадаги ўнларча қудратли тракторлар, пахта териш машиналари, комбайнлар, автомобиллар ва сон-саноқсиз бошқа хил қишлоқ хўжалик машина ҳамда асбоблари мавжуд. 1913 йили бутун Туркистон ўлкасининг деҳқон хўжаликларида 607 мингта омоч, 397 мингта ёғоч мола ва Россиядан кўчириб келтирилган кишилар ҳамда маҳаллий бойларда ҳаммаси бўлиб 1100 та плуг бор эди.

Бултур республикамиз колхоз ва совхозларидаги тракторлар сони 128 мингтадан кўпроққа, пахта териш машиналари сони 26 мингтага, юк автомобиллари сони 31 мингтага, комбайнлар сони 1 мингтадан кўпроққа, бошқа қишлоқ хўжалик машина ҳамда асбоблари сони 500 мингтага етди. Бу йил Ўзбекистон колхоз ва совхозлари умумий қиймати 50 миллион сўмликдан ортиқ техника, шу жумладан 20 мингтадан зиёд янги трактор, мингларча терим агрегати, юк автомобиллари, комбайнлар ва бошқа хил қишлоқ хўжалик машина ҳамда асбоблари олади.

Ҳозирги вақтда барча колхоз ва совхозларда ерни ҳайдаш, пахта ва бошқа экинлар уруғини экиш, экинни парвариш қилиш ва ҳосилни йиғиб-териб олиш ишлари асосан механизмлар ёрдамида бажарилмоқда. Пахта етиштиришни комплекс механизациялаш даражаси юксалди. Бултур етиштирилган барча ҳосилнинг қарийб учдан бир қисми пахта териш машиналари билан йиғиб олингачлиги, далаларда 24 мингтадан зиёд «зангори кема» ишлаганлиги, ҳар бир машина билан ўртача ҳисобда 53.4 тонна пахта терилганлиги пахтачиликда техника прогресси қай даражада ривожланганлигининг ёрқин далилидир.

Ўтмишда минерал ўғит нималигини билмаган ўзбек деҳқонлари эндиликда ҳосилдорликни ошириш гарови бўлган мураккаб минерал ўғитлардан, қишлоқ хўжалик зараркунандалари ва касалликларига қарши курашда ҳал қилувчи роль ўйновчи заҳарли моддалардан, ғўзанинг баргини тўктириш мақсадида дефолиантлардан моҳирлик билан фойдаланмоқдалар. Химиянинг ана шу мўъжизалари қишлоқ хўжалигига тобора кўпроқ етказиб беріляпти. 1965 йили республика колхоз ва совхозлари 2550 минг тонна минерал ўғитлар, зарур миқдорда заҳарли моддалар ва дефолиантлар олдилар. Бу йил ва бундан кейинги йилларда Ўзбекистон қишлоқ хўжалигига минерал ўғитлар ва бошқа химиявий воситалар янада кўпроқ етказиб берилади.

Аввало Совет ҳокимияти, қолаверса колхоз тузуми туфайли республикамизда фақат пахтачиликкина эмас, балки қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқлари, хусусан чорвачилик, ғаллачилик, пиллачилик, сабзавотчилик, боғдорчилик ва узумчилик, шоликорлик ҳам беқиёс юксалди. Лубкорлик, тамакичилик каби янги тармоқлар вужудга келди ва ривожланди. Бепоён Қизилқум саҳроси, Қарши чўли бағрида, тоғ ёнбағирларидаги кенг ва серўт яйловларда олтинга тенг тери берувчи миллионларча қоракўл қўйлар, қорамоллар, колхоз ва совхозларнинг фермаларида юз мингларча маҳсулдор сигирлар шунингдек чўчқа ва паррандалар боқиляпти. Қўй ва қорамолларнинг маҳсулдорлиги ошибгина қолмай балки уларнинг туёғи ҳам революциядан олдингига қараганда анча ўсди. Масалан 1916 йили Ўзбекистонда ҳаммаси бўлиб 1 миллион 341.6 минг бош қорамол, 5 миллион 655 минг бош қўй ва эчки бор эди. 1965 йилга келиб қорамоллар сони 2 миллион 532.2 минг бошга, қўй ва эчкилар сони эса 11 миллион 264.5 минг бошга етди. Ўтган йили етиштирилган қоракўл тери, жун, гўшт, сут ва тухумнинг миқдори революциядан илгаригига нисбатан бир неча баравар кўпайди. 1912 йили ҳозирги Ўзбекистон территориясида ҳаммаси бўлиб 3970 тонна пилла етиштирилган эди. Бултур бу миқдор 18 минг 383 тоннага етди ёки қарийб беш баравар ошди. Революциядан илгари Ўзбекистонда тамаки ва айниқса луб экинлари деярли умуман етиштирилмас эди. Бултур давлатга 10114 тонна тамаки барги сотилди. Ҳозирги вақтда Ўзбекистон давлатга ҳар йили 250 минг тоннадан зиёд ёки мамлакатимизда етиштирилаётган барча каноп поясининг 92 процентини бермоқда.

Колхоз тузуми эришган жаҳоншумул тарихий ғалабалардан бири шуки, дастлабки йилларда бир неча камбағал ва ўртаҳол деҳқонлар ҳамда батраклардан ташкил топган, атиги бир неча ўн гектар ерда деҳқончилик қилган, от-улов ва арзимаган техника воситаси у ёқда турсин, ҳатто уруғлик сотиб олишга ҳам имконияти бўлмаган колхозлар эндиликда экономикаси мустаҳкам, янги қудратли техника сотиб олиш, кенг миқёсда капитал ва маданий-маиший қурилишни амалга оширишга юз миллаб сўм сарфлаш, колхозчиларнинг меҳнатига тобора кўп пул тақсимлаш қобилиятига эга бўлган бой хўжаликларга айландилар. Ҳозирги вақтда ҳар бир колхоз етиштирган пахтаси, ғалласи, пилласи, қоракўл териси, гўшт, сут ва бошқа деҳқончилик, чорвачилик ҳамда боғдорчилик маҳсулотларини давлатга сотишдан миллионлаб сўм даромад оляпти. Масалан, республика колхозларининг 1965 йилги пул даромадлари 1 миллиард 624 миллион 600 минг сўмни ташкил этди. Бу ҳар бир колхозчи хонадонига ҳисоблаганда 2.144 сўмданга тўғри келади.

Колхозларда ишлаб чиқариш тобора юксалаётгани комплекс механизацияни кенг жорий этиш, илғор агротехника фани ва новаторлар тажрибасини тобора кенг кўламда қўллаш йўли билан деҳқончилик маданиятини ошириш асосида пахта ва бошқа экинлардан мўл ҳосил, чорвачиликдан кўп маҳсулот олинаётганининг асосий боисларидан бири шундаки, эндиликда қишлоқда жуда кўп сонли етук, юксак малакали, ишлаб чиқаришни тўғри ташкил эта оладиган мутахассис кадрлар етишди. Ҳозирги вақтда кўпчилик колхозлар, ҳатто бригадалар ҳамда чорвачилик фермаларига олий ва махсус ўрта маълумотли мутахассислар раҳбарлик қилмоқда. Олий маълумотли агроном, зоотехник ва инженер, бир эмас, балки бир неча махсус ўрта маълумотли бошқа ихтисос эгалари ишламаётган бирорта ҳам колхоз бўлмаса керак. Ҳозир республикамиз қишлоқ хўжалигида 30 минг мутахассис ишламоқда. 1006 колхоз раисидан 418 киши олий ва 362 киши махсус ўрта маълумотга эга. Ваҳолонки колхозлар янги ташкил этилган вақтда уларнинг раҳбарлари орасида олий ва ўрта маълумотли кишилар у ёқда турсин, ҳатто тўлиқсиз ўрта ва бошланғич маълумотли кишилар бармоқ билан санарли даражада эди, кўпчилик колхозларнинг раислари қўл қўйишни билишмас, ҳужжатларга бармоқ босишарди.

* * *

КПСС Марказий Комитетининг март (1965 йил) Пленуми мамлакатимизда колхоз тузумини янада ривожлантириш ва мустаҳкамлаш йўлларини белгилаб берди. Пленум партия коммунистик жамият қуриш учун олиб бораётган курашда муҳим босқич бўлди. У коммунистик жамиятнинг навбатдаги вазифаларидан келиб чиқадиган СССР қишлоқ хўжалигини янада ривожлантиришнинг муҳим масалаларини муҳокама қилди.

Пленум қишлоқ хўжалигидаги камчиликларни ва унга барҳам бериш йўлларини кўрсатди. Пленумда қишлоқ хўжалигининг материал-техника базасини янада мустаҳкамлаш, қишлоқ хўжалик техникаси ишлаб чиқаришни кескин кўпайтириш, унинг сифатини яхшилаш чоралари белгиланди.

Республикамиз партия ташкилоти, қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари Марказий Комитет Пленуми белгилаган тадбирларни изчиллик билан амалга оширмоқдалар, ишлаб чиқаришни янада зўр куч билан юксалтириш ва маҳсулот етиштиришни тағин ҳам кўпайтириш учун курашмоқдалар.

Хатларингизга жавоб берамиз

ИШДАН ОЛИНДИ

Вобкент район, «Ленинобод» колхозидаги Рудакий номли мактабда Ҳаким Раҳматов деган киши ўқитувчилик қилади. Бу киши ўзининг назарий билимини ошириш, дарс бериш методикасини takomиллаштириш, жамоат ишларида фаол қатнашиш ўрнига ичкиликка берилиб, совет педагоги деган шарафли номга доғ туширяпти. Партия ташкилоти, жамоатчилик уни тўғри йўлга тушириш учун ҳамма чора-тадбирларни кўрди. Лекин у бундан тегишли хулоса чиқариб олмади. Оқибатда бир неча марта ҳушёрхонага тушди. Ўзини жамоатчилик орасида тута билмади. Шундай киши ёшларга тарбия бера оладими?

Меҳнаткашлардан олинган ушбу хат текшириб чора кўриш учун Вобкент район прокурорига юборилди. Олинган жавобда бундай дейилади:

Текширишда меҳнаткашларнинг хатида келтирилган фактлар тасдиқланди. Ҳ. Раҳматовнинг қилмишлари мактаб коллективи орасида қаттиқ муҳокама қилинди, район халқ маорифи бўлимининг буйруғи билан у ўқитувчиликдан бўшатилди.

● Хитойда «Маданий революция» ҳамон саросима туғдирмоқда

● Исроилнинг қалбаки пропагандаси чиппакка чиқмоқда

● Нигерия ҳукуматидаги ўзгаришлар

● Жазоир Англияга газ бермайди

Планетамизда

ВЕНГРИЯ ВА ПОЛЬША ИСРОИЛ БИЛАН ДИПЛОМАТИЯ МУНОСАБАТЛАРИНИ УЗДИ

БУДАПЕШТ. Венгрия Халқ Республикаси ташқи ишлар министрлигининг вакили Исроилнинг Будапештдаги мувақкат ишлар вакилини ўз ҳузурига чақириб, унга имзосиз нота топширди. Нотада Венгрия Халқ Республикаси ҳукумати Исроил давлати билан дипломатия муносабатларини узишга қарор қилди, дейилади.

Венгрия Халқ Республикаси ташқи ишлар министрлигининг вакили нотани топшириб, қуйидагиларни айтди: Исроил ҳукумати Венгриянинг нотасидан зарур хулосаларни чиқариб, шунга мувофиқ ҳаракат қиладиган бўлса, Венгрия ҳукумати ҳар иккала мамлакат ўртасида нормал давлатлараро муносабатларни тиклаш учун тўсқинлик йўқ, деб ҳисоблайди.

* * *

ВАРШАВА. Польша матбуот агентлиги хабар беради: Польша Халқ Республикаси Исроил билан дипломатия муносабатларини узди. Агентликнинг хабарида бундай дейилади: Польша Халқ Республикаси ташқи ишлар министрининг ўринбосари М. Нашковский Польша Халқ Республикаси ҳукуматининг топширувига биноан, Исроилнинг Варшавадаги элчисига қуйидагиларни айтди:

Польша ҳукумати ўзининг расмий баёнотларида Исроилнинг Бирлашган Араб Республикасига қарши ва бошқа араб мамлакатларига қарши агрессиясини кескин қоралайди ва агрессия дарҳол тўхтатилсин ҳамда қўшинлар 1967 йил 4 июнда эгаллаган позицияларига олиб кетилсин, деб талаб қилди.

Исроил ҳукумати бу чораларни кўриш у ёқда турсин, балки Хавфсизлик Кенгашининг уруш ҳаракатларини тўхтатиш тўғрисидаги бир қанча қарорларини назар-писанд қилмай, агрессияни зўр бериб давом эттираверди.

Исроил уруш ҳаракатларини тўхтатганлигини эълон қилишга мажбур бўлганидан кейин, деди М. Нашковский, бу давлатнинг расмий вакиллари босқинчилик ниятлари қорлигини исбот қиладиган гапларни айтишди. Исроил тинчликка, араб мамлакатларининг мустақиллиги ва бутунлигига душман бўлган сиёсатни ҳали ҳам давом эттирмоқда. Бу сиёсат келгусида Исроил давлати таяниб турган негизларга зарба беради.

Шу муносабат билан Польша Халқ Республикаси ҳукумати Исроил билан дипломатия муносабатларини узишга қарор қилди ва Исроил ўз қўшинларини араб мамлакатларининг зўрлик билан босиб олинган территорияларидан олиб чиқиб кетиб, бу давлатларга нисбатан агрессия сиёсатига барҳам берган тақдирдагина бу муносабатларни тиклашга тайёр эканлигини билдиради. (ТАСС).

ОСИЁ ВА АФРИКА ХАЛҚЛАРИ БИРДАМЛИГИ ТАШКИЛОТИНИНГ БАЁНОТИ

ҚОҲИРА, 13 июнь. (ТАСС). Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги доимий секретариати Африка—Осиё бирдамлиги барча миллий комитетларига мурожаат қилиб, уларни Исроилнинг «араб аҳолисини Исроил қўшинлари томонидан босиб олинган районлардан чиқиб кетишга мажбур этиш мақсадида» ишлатаётган «агрессия ва ваҳшиёна методлари»ни қоралашга чақирди.

Монголия тупроғида мамлакатнинг қадимий маданияти тўғрисида гувоҳлик берадиган кўпгина ёдгорликлар сақланган. Кейинги йилларда Монголия Халқ Республикаси Фанлар академиясининг тарих институти томонидан ўтказилган археологик экспедициялар жараёнида 30 дан ортиқ қадимий ёдгорликлар топилди. Суратда: Шишхид-гол дарёси водийсида топилган қабр тоши.

А. Спиркин фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

АГРЕССОРЛАР КЕСКИН ОГОҲЛАНТИРИЛМОҚДА

Ўзбекистоннинг кенг жамоатчилиги Яқин Шарқдаги воқеаларни зўр эътибор билан кузатиб бормоқдалар. Бутун республикада ўтказилаётган кўп кишилик митингларнинг қатнашчилари араб халқи билан ўзларининг бирдам эканликларини изҳор қилиб, Исроил қўшинларининг Араб давлатлари тинч шаҳар ва қишлоқларига хиёнаткорона бостириб кираётганликлари тўғрисида қаҳр-ғазаб билан гапирмоқдалар ва бундай шармандали ҳаракатлар жазосиз қолдирилмаяжагини айтмоқдалар.

Тошкентдаги «Таштекстильмаш» заводининг ҳовлисига туш вақтида бир ярим мингдан кўпроқ машинасоз тўпланди. Агрессиянинг жиловлаб қўйилишини, БМТ Хавфсизлик Кенгаши қарорларининг сўзсиз бажарилишини талаб қилган ҳаяжонли нутқлар янграб турди.

Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчилари билан алоқа қилувчи Совет комитетининг баёноти

Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчилари билан алоқа қилувчи ҳамда Россия Федерацияси, Ўрта Осиё ва Закавказье ёзувчиларини бирлаштирувчи Совет комитети араб мамлакатларига қарши уруш бошлаган Исроил ҳукмрон доираларининг агрессив ҳаракатларини ғазаб билан қоралайди.

Халқаро реакцион империалистик кучлар ҳомийлик қилаётган Исроилнинг агрессияси иқтисодий ва социал тараққиётга интилаётган Бирлашган Араб Республикаси ва бошқа араб мамлакатлари халқларига қарши сурбетлик билан қилинган иғвогарлик бўлиб, Яқин Шарқда тарих ғилдирагини орқага айлантиришга уринишдир.

Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчилари билан алоқа қилувчи Совет комитети ўзининг интернационал бурчига содиқ бўлиб, дунёдаги барча тараққийпарвар ёзувчиларни империалистик агрессияга дучор бўлган араб мамлакатлари халқлари билан қардошларча бирдамлик ва мададкорлик изҳор қилишга чақиради.

Биз социалистик мамлакатлар Коммунистик ва ишчи партиялари Марказий Комитетлари ва ҳукуматларининг Исроил агрессияси натижасида Яқин Шарқда вужудга келган аҳвол тўғрисидаги баёнотини батамом қўллаб-қувватлаймиз ва Яқин Шарқда тинчликни тикламоқ учун қўшинларни яраш линиясининг нариёғига дарҳол олиб кетишни Исроил ҳукуматидан талаб қиламиз.

СУРИЯДАГИ АҲВОЛ

ДАМАШҚ, 13 июнь. (ТАСС). Исроил қўшинлари ишғол қилган районлардан қочаётган кишиларнинг дастлабки туркумлари Дамашққа келди. Булар асосан чақалоқ кўтарган аёллар ва кексалардир. Аёллар ўз уйларини ҳимоя қилиб ҳалок бўлган ёки курашни давом эттириш учун душман орасида қолган эрлари, ака-укалари, оталари тўғрисида гапириб бермоқдалар. Ишғол қилинган манзилгоҳлар аҳолисининг кўпчилиги душманнинг жабр-зулми дастидан ўз уйларини ташлаб кочмоқда. Ана шу ҳаяжонли хабарлар Исроил пропагандасини ва Хавфсизлик Кенгашидаги Исроил вакилларининг Исроил томони агрессияни тўхтатди ва Хавфсизлик Кенгашининг қарорини бажармоқда, деган даъволарини яна бир марта чиппакка чиқаради.

Дания. Скандинавия мамлакатларида велосипед у ердан бу ерга бориш воситаси сифатида кенг тарқалган. Ўқувчидан тортиб қариягача ҳамма одам велосипедда юради. Эмизикли болани велосипедга ўтқазиш қийин. Бироқ ёшгина жувон бунинг ҳам йўлини топган.

Нордфото — ТАСС фотоси.

ХИТОЙДАГИ ВОҚЕАЛАР

Хитой матбуотида бундан тўрт ой аввал конституцион ҳокимият органи — Шанхай халқ комитети ўрнида барпо этилган Шанхай «Революцион Комитети»нинг қарори эълон қилинди. Қарорда шаҳардаги ҳокимиятни «уч томон кучларининг бирлашмаси» (хунвейбинлар ва цзаофанлар, Мао Цзэ-дунни қўллаётган армия ва кадр ходимлари вакиллари) ўз қўлларига олганларидан сўнг Шанхайда гўё «ажойиб вазият» вужудга келиб, уларнинг олдида «порлоқ истиқбол» очилгани айтилади.

Аммо қарорнинг мазмуни ва ундаги директив кўрсатмалар мана шу оптимистик хулосаларни тасдиқламади.

Қарорда ҳали «ҳокимиятни қўлга олиши керак бўлган» корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар ҳақида гапирилади. «Ҳозирги вақтда омма ва кадрларнинг бир қисми» Мао Цзэ-дун тарафдорлари барпо қилган биронта ҳам ташкилотга «ҳамон қўшилмаганлиги» ва халқ оммасининг бир қисми «консерватив ташкилотларда» қолишни афзал кўраётганлиги таъкидлаб ўтилмоқда. Аслида янги Шанхай комитети Мао Цзэ-дуннинг мухолифлари шаҳарда жиддий позицияни эгаллаб туришда давом этаётганликларини тан олмоқда. Комитет «Шанхай ҳаётининг ҳамма соҳаларини партия ичида ҳокимият тепасида туриб, капиталистик йўлдан бораётган энг йирик шахс бузғунчилигининг таъсиридан батамом тозалашни» талаб қилмоқда (бунда Хитой Халқ Республикасининг Раиси Лю Шао-ци билан унинг тарафдорлари назарда тутилади). Қарорда «барча сфераларда Шанхайнинг мутлақо янги қиёфаси пайдо бўлсин учун турмушнинг ҳамма соҳаларида Мао Цзэ-дун ғояларининг мутлақ обрўсини мустаҳкамламоқ керак», дейилади. Шунингдек «Шанхайнинг барча районлари, уездлари, идоралари ва органларида уч томон кучларини бирлаштириб» ҳокимиятни босиб олиш ва ҳамма ерда «иложи борича тезроқ» мувакқат ҳокимият органлари барпо этиш вазифаси олға сурилмоқда.

Қарорда жамоат хавфсизлиги органлари ва армияга алоҳида эътибор берилган. Шанхай гарнизони саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига мадад бераётганлиги, шунингдек «турли муассасалар устидан ҳарбий контроль қилаётганлиги» эришилган ютуқ деб ҳисобланиб, комитет аҳоли ҳам ўз навбатида армияни қўллаб-қувватламоғи керак, деб талаб қилмоқда.

Шанхай комитети пировардида Мао Цзэ-дуннинг маданий революция бундан кейин ҳам албатта кўп марта ўтказилади, деган «янги кўрсатмаларига» асосланиб, Мао Цзэ-дуннинг бу сўзларини «хотирага михлаб қўймоқ керак» деб таҳдид билан огоҳлантиради.

Хитойдан олинаётган хабарлар «маданий революция» туфайли аввалгидек мамлакат саросимага тушиб қолаётганлигидан далолат бермоқда. Бир қанча жойларда аҳолига таянган партия ва давлат кадрлари мао-цзэдунчиларга қаршилик кўрсатмоқдалар. Айни вақтда хунвэйбинлар ва цзаофанлар орасида ҳам тўқнашувлар давом этмоқда. «Маданий революция» ташкилотчиларининг келишмовчиликлар тўхтатилсин, деган чақириқлари исталган натижаларни бермаётир. Масалан, «Революцион комитет»нинг «Дачжун жибао» деган газетасининг хабарига кўра, деҳқонлар шаҳарларга кетиб қолиб, баъзан хунвэйбинларга «ҳужум қилаётирлар», «қуршаб олиб калтаклаётирлар». Газета «баъзи бир жойлардаги масъул шахслар» хунвэйбинларнинг ҳаракатларини қоралаб, бостираётганлигини, «оммани уларга қарши курашга уюштираётганлигини» ҳам тан олмоқда. Вилоят «Революцион комитети» ва Шаньдун ҳарбий округи сиёсий бўлимининг қўмондонлиги тарқатишга мажбур бўлган қўшма дастурномаларида хунвэйбинлар билан цзаофанларни «уриш тақиқланади».

Хэнань вилоятида цзаофанларнинг «бош қўмондонлиги» ҳам «шошилинч қўлланма» нашр этганлиги матбуотда хабар қилинди. Вилоят партия ва халқ комитетларида ҳокимият тепасида турганлар, дейилади қўлланмада, «Хитой халқ озодлик армиясига» ҳам яна ҳужум бошлаб юбордилар. «Хэнань жибао» газетаси Чжэн Чжоу шаҳридаги олтинчи тўқимачилик фабрикасида 1000 дан ортиқ ишчининг ишини тўхтатганлигини хабар қилди. Газета босган хабарга кўра, фабрикадаги бир неча қуролли тўқнашувлардан бирида 400 дан ортиқ ишчи ярадор бўлди.

«Синьхуа жибао» газетасининг сўзларига кўра, сўнгги вақтларда Цзянсу вилоятида «темир йўлларни, транспорт машина-ускуналарини, давлат мулкини бузиш, поездлар қатновини графикдан чиқариш каби жиддий воқеалар юз бермоқда».

(ТАСС 13 июнь).

СОВЕТ—ТУРКИЯ БИТИМИ ИМЗОЛАНДИ

ИСТАМБУЛ, 13 июнь. (ТАСС). Анқарада нефтни қайта ишлаш заводи қуришда Совет Иттифоқининг Туркияга техника ёрдами бериши тўғрисидаги битим имзоланди. Бу завод йилига 3 миллион тонна хом нефтни қайта ишлаб берадиган бўлади. Шу корхона ишга туширилгач, Туркия ўзининг нефть маҳсулотларига бўлган эҳтиёжини тўла қондира олади. Завод Эгей денгизи соҳилида Измир шаҳри яқинида қурилади. Совет Иттифоқи техникавий лойиҳани тайёрлайди. Асбоб-ускуналар ва материаллар етказиб беради, монтаж ишлари учун мутахассислар юборади. Туркиянинг бир неча техник ходими совет заводларида практика ўтказади. Завод қурилишида Совет Иттифоқи кўрсатадиган хизматларнинг ҳақини Туркия томони одатда ўзи четга чиқариб сотадиган моллар билан тўлайди.

Нефтни қайта ишлаш янги заводи — 1967 йил 25 мартда Москвада имзоланган Совет—Туркия шартномасига биноан яқин йилларда Туркияда қуриладиган еттита корхонанинг бири бўлади. Завод мамлакатни иқтисодий ривожлантириш иккинчи беш йиллик планида кўзда тутилган энг муҳим қурилишларнинг биридир.

Туркия шу заводни қуриш тўғрисида ғарб давлатларидан бир неча таклиф олди. Лекин турк мутахассислари совет техникавий таклифини энг мақбул деб топди. Энергетика ва табиий ресурслар министри Сезгиннинг айтишича, бу таклиф «Туркиянинг миллий манфаатларига жуда муносиб бўлиб тушади».

НИГЕРИЯДАГИ ВОҚЕАЛАР

ЛОНДОН. (ТАСС). Нигерия федерал ҳукумати составига граждан аҳолидан 11 киши киритилди.

Рейтер агентлигининг Лагосдаги мухбири шу тўғрида берган хабарида қуйидагиларни таъкидлайди: Эндиликда федерал ижроия кенгаши Нигериянинг бошқарувчи олий органи бўлади. Бу орган составига граждан аҳолидан 12 киши, армия ҳамда полиция вакилларидан 6 киши киради. Кенгаш раиси — генерал-майор Якубу Говон.

Якубу Говон кенгашнинг мажлисида сўзлаган нутқида ана шу кенгашнинг вужудга келиши Нигерияда «граждан идорасини тиклаш йўлидаги қадамдир» деб уқтириб ўтди.

«ЭКСПО-67» ВИСТАВКАСИДА «РАКЕТА»

МОНРЕАЛЬ, 13 июнь. (ТАСС). «ЭКСПО-67» жаҳон виставкасидаги совет павильонига яна бир экспонат—тезюрар «Ракета» катери қўйилди. Сув ости қанотлари бўлган бу катер авлиё Лаврентий дарёсида намойиш қилинади.

Кеча катерда Канада ва чет эл журналистлари учун матбуот конференцияси ўтказилди. Матбуот конференциясида виставкадаги СССР секцияси коммерция марказининг раҳбари Д. В. Петров гапирди. У Канадада «Ракета» катерига ва шу хиллаги бошқа кемаларга қизиқиш катта эканлигини таъкидлади.

Матбуот конференциясининг охирида журналистлар «Ракета» катерида сайр қилдилар.

КЕЙПТАУНДА ИНГЛИЗ ҲАРБИЙ КЕМАЛАРИ

НЬЮ-ЙОРК, 13 июнь. (ТАСС). Англия ҳарбий кемаларининг бир группаси кеча Жанубий Африканинг Кейптаун портига келди. ЮПИ агентлиги мухбирининг Кейптаундан хабар беришича, бу группа составида ракеталар элтувчи эсминс «Кент», «Аретуза» фрегати ва «Сминтус» ёрдамчи кемаси бор.

ХУНВЭЙБИНЛАРНИНГ СОВЕТЛАРГА ҚАРШИ ИҒВОГАРЛИКЛАРИ ДАВОМ ЭТМОҚДА

Пекиндаги СССР элчихонаси олдидаги иғвогарликлар тўхтовсиз давом эттирилаётганлиги ва Совет дипломатларига нисбатан хунвэйбинлар ғанимлик қилаётганлиги муносабати билан СССР Ташқи ишлар министрлиги 13 июнда Хитой Халқ Республикасининг Москвадаги элчихонасига норозилик билдирди ва Хитой Халқ Республикасидаги Совет вакилларининг нормал ишлаши ва хавфсизлиги учун зарур шарт-шароитларни таъминловчи чоралар кўришни Хитой томонидан талаб қилди. Хитойдаги СССР элчихонасига қарши қилинаётган безориликларнинг ҳамма оқибатлари учун бутун масъулият батамом Хитой томонининг зиммасига тушади.

Хавфсизлик кенгашининг мажлиси кечиктирилди

НЬЮ-ЙОРК, 13 июнь. (ТАСС). Хавфсизлик Кенгашининг раиси Ханс Табор (Дания) Хавфсизлик Кенгашининг кеча ўтказилиши лозим бўлган мажлиси кечиктирилганлигини ва бу мажлисни чақириш вақти тўғрисида маслаҳатлашиб олиш давом эттирилаётганлигини билдирди.

ЖАЗОИР АНГЛИЯГА ГАЗ БЕРИШНИ ТЎХТАТДИ

ЖАЗОИР, 13 июнь. (ТАСС). Жазоир ҳукумати Англияга газ беришни тўхтатди. Суюлтирилган газ ташувчи иккита инглиз танкери бундан буён Ғарбий Жазоирдаги Арзев портига киритилмайди.

Жазоир ҳукумати Исроил агрессиясини қўллаб-қувватлаётган мамлакатларга қарши иқтисодий жазо тариқасида шу чораларни кўрди.

МИСЛСИЗ ДЎЛ ЁҒДИ

СОФИЯ, 13 июнь. (ТАСС). Врачан округи аҳолиси бошига табиий офат тушди — бу ерда ёққан дўл экинларнинг каттагина қисмини нобуд қилди ҳамда тонзорлар билан боғларга зарар етказди. Баъзи жойларда шу қадар йирик дўл ёғдики, у черепица ёпилган томларни бузиб юборди, далада ишлаётган кишилар орасида ярадор бўлганлар бор. Майнинг иккинчи ярмида округга икки марта дўл ёғди, лекин сўнгги марта ёққан дўл айниқса кучли бўлиб, кооператив хўжаликларига ва давлат хўжаликларига катта зиён етказди. Деҳқончилик министрлиги билан кооператорлар табиий офат оқибатларини тугатиш чораларини кўрмоқдалар.

РАДИО БУГУН

ЭСТОНИЯ ССР РАДИО КУНИ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

7.45 — Куйлар, 8.25 — Эстрада концерти, 9.30 — Рақслар, 9.45 — Жаҳон «бир ҳафта ичида» (тож.), 10.30 — Эстония композиторларининг енгил куйларидан концерт, 11.10 — «Меҳнат интизоми — энг асосий масала» деган суҳбат, 11.20 — Халқ ҳофизларининг концерти, 12.15 — Ўзбек рақс куйлари, 12.50 — Эстония радиосининг эшиттириши, 13.30 — Эстония камер хорининг концерти, 16.10 — «Эстония дирижёрлар хори куйлайди» (муз. эшит.), 18.10 — Лидия Мельдер. «Октябрь илҳомлари», 18.30 — Концерт, 19.20 — Татар куйлари, 20.00 — «Октябрь» радиостанциясининг программаси (русча), 20.30 — Концерт, 21.25 — Концерт (қишлоқ хўжалик ходимлари учун), 22.00 — Қардош коммунистик партиялар ҳаётидан, 22.10 — Шўх концерт, 22.40 — «Юбилей йили поэзияси» (русча), 23.15 — Футбол (Москвадан олиб эшиттирилади).

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

(3-канал)

Рус тилида: 17.55 — **Эшиттиришлар программаси**, 18.00 — **Телевизион янгиликлар**, 18.15 — **Феффи Кунтербунтнинг саргузаштлари** (иккинчи серияси, ўзбек тилида), 18.45 — **Реклама ва эълонлар**, 19.00 — **Кино янгиликлари**, 20.00 — **Эшиттиришлар программаси**.

Ўзбек тилида: 20.05 — **Истиқбол эгалари** («Ёшлик» студияси кўрсатади). 20.55 — **Телевизион янгиликлар**, 21.10 — **Бош инженернинг иш куни**, 21.30 — Область театрларининг фестивали. **Тристан ва Изольда** (Қашқадарё область Қарши шаҳар драма театрининг спектакли).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

(5-канал)

Ўзбек тилида: 17.55 — **Эшиттиришлар программаси**, 18.00 — **Математика. Стереометрияга доир масалалар**, 18.35 — **Физика. Газ ҳолати қонунлари**,

МОСКВА КЎРСАТАДИ

20.00 — **Сретень дарвозаси.** Телеспектакль (ўқувчилар учун). 20.40 — **Томошабинлар суҳбатни давом эттиради**, 21.00 — **Телевизион янгиликлар**, 21.10 — **Совет опереттаси тарихидан** (иккинчи эшиттириш), 22.00 — Футбол бўйича СССР биринчилиги. **Торпедо (Москва), Нефтяник (Боку)**. 23.45 — **Телевизион янгиликлар**, 24.00 — **Жаҳон ҳафта ичида.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

(9-канал).

17.00 дан — 23.00 гача **Олмаота телевидениеси студиясининг эшиттиришлари.**

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 15/VI да **Вероналик икки йигит.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

15 ИЮНДА

Спартак — «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 6-15 да).

Екатерина Измайлова — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун), «ЧАЙКА» (кеч соат 7 ярим, 9-45 минутда).

Эдгар ва Кристина — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Қочоқ — «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Енгил қўл — СОБИР РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Темир ниқоб — «ВАТАН».

У ўлдиришни истамаганди — «РАКЕТА».

Кавказ асираси — «УДАРНИК».

Спартак — «ФЕСТИВАЛЬ».

Қочоқ — КАФАНОВ номли.

«С» шаҳрида — «ШАРҚ».

Ганга ва Жамна — «ПОБЕДА».

Ўзбекистон ССР автомобиль ва тош йўллар министрлигининг Тошкентдаги 10 авторемонт заводи корхоналардан ва автохўжаликлардан «ГАЗ-51» автомобилининг ремонти учун

БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Мурожаат учун қуйидаги адресга учрашилсин: Тошкент шаҳри, Заводской проезди, 54 уй.

ТУЗАТИШ

«Совет Ўзбекистони» газетасининг 8 июнь сонидаги **Тошкент кооператив техникуми 1967/68 ўқув йилига ўқувчилар қабул қилади** эълонидаги сиртқи бўлим ўрнига, кундузги бўлим деб тузатиб ўқилсин.

АЖОЙИБОТЛАР... ҚИЗИҚ ҲАНГОМАЛАР...

СПОРТ НИМА УЧУН КЕРАК

Дельма Саворелли Миланга етиб келгандан кейин поезддан тушиб ҳам улгурмаган эдики, тугунларидан бири йўқолиб қолганини кўрди. Бироқ, кичча оломон орасида қочиб кетаётган ўғрини кўриб қолди. У шу заҳотиёқ ўғрининг изидан тушди ва юз метрча югурибоқ етиб олди. Айзик Голдмэн деган бу ўғри шу чоққача бирор кишига ютқазмаганлигини айтиб афсусланарди. Саворелли бу гал унинг бунчалик изтироб чекмаслигини маслаҳат берди. Чунки ўғри бу сафар 400 метр масофага югуриш бўйича Италия чемпиони билан мусобақалашишга жазм этган эди.

ФАН ВА МОДА

Австриянинг Инсбрук шаҳрида университет шаҳарчаси территориясидаги магазинда янги кўйлаклар пайдо бўлди. У студент қизлар томонидан дарҳол сотиб олина бошлади. Кўйлак... математика, химия ва бошқа фан формулалари билан тикилган бўлиб, ҳар бир қиз ўзининг дидига қараб қизиқадиган фанига мос келадиган кўйлакни танлаб олиши мумкин. Студент қизларга ана шу кўйлакни кийиб, лекцияларга кириш учун ҳам рухсат берилади. Лекин ўқитувчилар уларни бундай кўйлакларда контроль ишларга ва имтиҳонларга қўйишмайди.

КАСБ ҚУРБОНИ

Англиядаги Эссекс графлигига қарашли унча катта бўлмаган шаҳарчада истиқомат қилувчи Кейт Роджерс кўп йиллар мобайнида ҳар куни жонига тегмагунча пул санаб ўтирарди. Кунлардан бирида у бир пачка қоғоз пулни олиб, яроқсиз қоғозлар ташланадиган корзинага солди-да, подволга олиб тушиб ёндириб юборди. Суд процессида кассир «қоғоз пулларнинг рангини кўрсам туролмайман», деди. Психиатор врач Роджерснинг мутлақо соғ-саломат киши эканлигини ва касбини ўзгартириши кераклигини айтди.

ПИЁДАЛАРГА ҚЎЛ КЕЛАДИ

Тез кун ичида шаҳар кўчаларида оғирлиги 150 килограмм келадиган ихчам автомашиналар юра бошлайди, деб хабар беради Американинг «Эдмонтон жорнэл» газетаси. Газета хабарининг охирида «шундай қилиб, пиёдалар ҳайдовчилар зарбига ниҳоят мушт билан жавоб бериш имкониятига эга бўладилар» деб қўшиб қўяди.

(«ЗА РУБЕЖОМ»дан).

ОБ-ҲАВО

Бугун республикамизнинг айрим районларида ҳавога бироз булут чиқса-да, ёғингарчилик бўлмайди. Шимоли-шарқ томондан секундига 3-7 метр тезликда шамол эсиб туради. Ҳарорат 30-35 даража ўртасида бўлади.

Тошкентда ҳаво очиқ бўлиб, шимоли-шарқдан секундига 3-7 метр тезликда шамол эсиб туради. Кечаси, 16-18, кундузи 33-37 даража иссиқ бўлади.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС ВА ТЕЛЕФОНЛАР: ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26. Редактор — В36545, Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323, Масъул секретарь — В34455, Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283, Партия турмуши — В33469, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш, халқаро ҳаёт — В31218, Коммунистик тарбия — В31455, Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780, Совет қурилиши — В33258, Қишлоқ хўжалик — В37604, Адабиёт ва санъат — В32036, В37221, Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451, Маҳаллий ахборот ва спорт — В32347, Оммавий ишлар ва хатлар — В33679, В33553, Иллюстрация — Б34524, Стенографистка — В37343, Корректура — В37162, Эълонлар — В38142, Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258.

№ А — 138. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64543. Р. 05398.